

Vak 119

143

E. Kraayvanger

Student

De

Venray

143

af 16 J et Pr. Vak 119 143

De wereldlijke Derde Orde

VAN DEN

H. FRANCISCUS VAN ASSISIE,

Volgens de nieuwe verordeningen

VAN

ZIJNE HEILIGHE ID PAUS LEO XIII.

VIERDE DEEL.

BIBLIOTECA
CONV. WICHENS
ORD. FRAT. MIN.

Sint Paulusvereniging — Maastricht.

1883

IMPRIMATUR

F. X. RUTTEN.

ad hoc del.

Mos. Traj. 20 Oct. 1883.

AAN DEN LEZER.

Om te beantwoorden aan de godvruchtige en wijze inzichten van Z. H. Paus Leo XIII, wiens vurig verlangen het is, dat de Derde Orde van den H. Franciscus van Assisië in bloei toeneme en overal onder het Katholiek volk verspreid worde, heeft men gemeend, de Encycliek van den 17 September 1882, (*) die eene heerlijke schets van de geschiedenis der Derde Orde bevat, in een boekje van geringen omvang te moeten uitgeven, te zamen met de onlangs verschenen Constitutie, welke den regel van genoemde Orde in eenige punten verzacht, en hare aflaten en voorrechten bepaalt. Aan deze vertaling der beide Pauselijke stukken is een nieuw Ceremonieel van de Derde Orde toegevoegd, dat door de Congregatie der H. Kerkgebruiken bij besluit van den 18 Juni 1883 is goedgekeurd.

(*) De vertaling van deze Encycliek is met toestemming der Redactie van *de Katholiek* uit dat verdienstelijk tijdschrift overgenomen.

Encycliek

VAN ONZEN HEILIGEN VADER

LEO XIII,

DOOR DE GODDELIJKE VOORZIENIGHEID PAUS,
AAN ALLE PATRIARCHEN, PRIMATEN, AARTS-
BISSCHOPPEN EN BISSCHOPPEN DER
KATHOLIEKE WERELD, DIE IN GUNST EN GEMEEN-
SCHAP ZIJN MET DEN APOS-
TOLISCHEN STOEL.

‘Eerwaardige Broeders, heil en apostolischen zegen.

Door een gelukkig voorrecht mag het Christenvolk binnen eene korte tijdsruimte de gedachtenis van twee mannen herdenken, die tot de eetwige belooning der heiligheid zijn opgeroepen ten hemel en een uitstekende schaar van volgelingen, als telkens weder opgroeiende spruiten. — Want na het eeuwfeest ter gedachtenis van Benedictus, den vader en wetgever der monniken in het Westen, biedt zich een niet ongelijke gelegenheid welhaast aan, om Franciscus van Assisië, bij het eindigen der zevende eeuw na zijne geboorte, een openbare hulde te brengen. En wij

meenen niet zonder grond, dat dit door een goe-
dertieren leiding der goddelijke voorzienigheid
geschiedt. Want door hun den geboortedag van
zulke heilige vaders ter viering voor te stellen,
schijnt God de menschen te willen vermanen,
zich de zeer groote verdiensten dier heiligen te
binnen te brengen, en tevens in te zien, dat de
door hen gestichte kloosterorden geenszins zoo
onwaardig hadden aangerand moeten worden,
vooral niet in die Staten, wier beschaving enroem
zij door hun arbeid, hun geestesgaven, hun ijveri-
gen toeleg verhoogd hebben. — Wij vertrouwen,
dat deze plechtige viering niet onvruchtbaar
zal zijn voor het Christenvolk, hetwelk niet ten
onrechte kloosterlingen altijd voor zijne vrien-
den placht te houden: en derhalve, zooals het
den naam van Benedictus met groote toewij-
ding en dankbaar gemoed vereerd heeft, zoo
zal het nu om strijd de gedachtenis van Fran-
ciscus met feestelijke hulde en veelvuldige lief-
debetuigingen vernieuwen. En die lofwaardige
wedstrijd van toewijding en vereering beperkt
zich niet tot de streek, waar de heilige man
het levenslicht zag, noch tot de landen in de
nabijheid der plaats, die hij door zijne tegen-
woordigheid eerwaardig maakte, maar is verre
uitgebreid tot alle gewesten der aarde, waar of
de naam van Franciscus vermaard werd of zijne
instellingen bloeien.

Dezen innigen ijver voor eene uitstekend goede zaak keurt, voorwaar, niemand meer goed dan Wij: vooral dewijl Wij Ons, van onze jeugd af, gewoon gemaakt hebben Franciscus van Assisië met bewondering en bijzondere godsvrucht te vereeren, en Wij er groot opgaan in de Orde der Franciscanen te zijn opgenomen, en Wij meer dan eens uit godsvrucht het heilige Alvernische gebergte met opgewekte blijdschap hebben beklommen, waar het beeld van dezen zoo uitstekenden man, op welke plaats we ook den voet zetten, Ons voor den geest oprees, en die eenzaamheid, zoo vol heirnneringen, onze ziel in stille overpeinzing bevangen hield. — Doch hoe lofwaardig deze ijver is, daarin is geenszins alles begrepen. Want zoo moet men denken over de eerbewijzingen, die den H. Franciscus gegeven worden, dat zij dengene wien zij gelden, het meest welgevallig zullen zijn, indien zij vruchtbaar zijn voor hen welke ze brengen. Nu bestaat de degelijke en overgankelijke vrucht hierin, dat de menschen zich eenige gelijkenis verwerven met hem, wiens uitstekende deugd zij bewonderen, en dat zij zich toeleggen door zijne navolging beter te worden. En wanneer zij dit met Gods hulp ijverig ten uitvoer brengen, dan zal er, voorzeker, een geschikt en zeer werkdadig geneesmiddel voor de tegenwoordige rampen gevonden zijn. — Wij willen U, Eerwaardige Broeders,

derhalve door dezen Brief toespreken, niet slechts om Onze godsvrucht jegens Franciscus openlijk te betuigen, maar ook om uwe liefde op te wekken, opdat Gij even als Wij en met ons U toelegt aan het welzijn der menschen door middel van die geneesmiddelen, wat Wij noemden, Uwe zorgen te wijden.

De Verlosser van het menschelijk geslacht, Jesus Christus, is de altijddurende en steeds vloeiende bron van alle goed, wat van Gods oneindige liefderijkheid tot ons komt, en wel zoozeer dat Hij die eenmaal de wereld verlostte, haar ook in alle eeuwen verlossen zal: *Want er is geen andere naam onder den hemel den menschen gegeven waarin wij zalig moeten worden.* (1) Wanneer het dus somtijds door de gebrekkelijheid der natuur of de schuld der menschen geschiedt, dat het menschelijk geslacht ter verkeerde zijde afwijkt, en een buitengewone hulp om vrij te komen schijnt te behoeven, dan is het dringend noodzakelijk zich tot Jesus Christus te keeren, en dit voor de beste en zekerste toevlucht te houden. Immers zijn 'goddelijke kracht is zoo groot en vermag zooveel, dat zij in staat is èn om alle gevaren te verdrijven èn om alle rampen te genezen. En de genezing nu zal zeker zijn, indien het menschelijke ge-

---

(1) Hand. IV, 12.

slacht slecht tot de betrachting der christelijke wijsheid en tot de levensregelen des Evangelies wordt teruggebracht. Wanneer soms de rampen, die Wij noemden, ons overvallen, en zoodra de door Hem voorziene tijd van vertroosting tot rijpheid is gekomen, dan wekt God bijna aanstonds een man op, niet een gelijk vele anderen, maar een groot en buitengewoon man, dien Hij roept om het algemeen welzijn te herstellen. Doch dit gebeurde juist tegen het einde der twaalfde eeuw en iets later: en uitvoerder van dit groote werk was Franciscus.

Dat tijdperk evenzeer als de bijzondere aard zijner deugden en ondeugden is genoegzaam bekend. Diep en krachtig was het Katholieke geloof in de zielen gevestigd; en schoon was het, dat zeer velen, in vurige godsvrucht ontbrand, zich naar Palestina begaven, besloten om te overwinnen of te sterven. Maar evenwel de losbandigheid had de volkszedes zeer veranderd: en niets was den menschen zoo noodzakelijk als de hernieuwing van den christelijken geest. — Doch de hoofdzaak der christelijke deugd is eene edele gesteltenis der ziel, die in staat is om bezwaren en moeilijkheden te verdragen: en een zekere beeltenis er van wordt door het kruis voorgesteld, hetwelk zij, die Christus willen volgen, op hun schouder moeten laden en dragen. En tot die gesteltenis behoort, dat de geest zich

aan tijdelijke zaken onttrekt, dat wij een streng bestier over ons zelven uitoefenen, dat wij de tegenspoeden met gemak en gematigheid doorstaan. Eindelijk is de liefde tot God en tot de naasten boven alle andere de meesteres en koningin der deugden; en hare kracht is zoo groot, dat zij de lasten welke met den plicht verbonden zijn, zacht wegneemt, en de inspanningen, hoe groot ook, niet alleen dragelijk, maar zelfs aangenaam maakt.

In de twaalfde eeuw waren deze deugden blijkbaar zeer schaars, daar al te velen dwazelijk aan menschelijke belangen of aan de begeerte naar eer en rijkdom geheel verslaafd waren, of hun leven in weelde en genietingen doorbrachten. Een zeer groote macht was in de handen van weinigen, en hunne rijkdommen dienden bijna tot niets anders dan tot de onderdrukking eener rampzalige en verachte menigte; en zelfs zij, die om hun levensstaat de overigen in toom hadden moeten houden, waren van dergelijke ondeugden niet vrij gebleven. En bij de vrij algemeene verflauwing der liefde waren er verschillende en dagelijks voorkomende rampzaligheden gevolgd: de nijd, de ijverzucht, de haat; en de gemoederen waren zoo verdeeld en tot vijandschap geneigd, dat de steden eener zelfde nabuurschap, elkander bij de minste oorzaak door den oorlog ten verderve brachten en de eene bur-

ger met den andere op onmenschelijke wijze door het zwaard hunne twisten beslechtten.

In die eeuw viel de levenstijd van Franciscus. Evenwel heeft hij het met bewonderenswaardige standvastigheid, met even grooten eenvoud ondernomen om in woord en daad der verouderende wereld het echte beeld der christelijke volmaaktheid voor oogen te stellen. — Werkelijk, gelijk de groote vaddr Dominicus Gusman de onschendbaarheid der hemelsche leeringen in denzelfden tijd verdedigde en de booze dwalingen der ketters door het licht der christelijke wijsheid verdreef, zoo heeft Franciscus, wien God tot groote daden bewoog, dit verkregen, dat hij de Christenen tot de deugd opwekte en hen, die langen tijd en ver waren afgeweken, tot de navolging van Christus bracht. Het is voorzeker niet toevallig geweest, dat deze uitspraken uit het Evangelie den jongeling ter oore kwamen: *Wilt noch goud, noch zilver, noch geld in uwe gordels hebben; geen buidel op den weg, noch twee kleederen, noch schoeisel, noch een staf.* (1) En: *Zoo gij volmaakt wilt zijn, ga, verkoop wat gij hebt en geef het den armen . . . en kom en volg mij* (2) Hij legt dit uit alsof het tot hem met name gezegd is, en terstond doet hij afstand van alles, hij verandert van kleeding.

---

(1) Matth. X 9—10.

(2) Matth. XIX, 21.

hij neemt de armoede tot begeleidster en gezelschap voor geheel zijn leven, en hij wil, dat die hoogste voorschriften der deugden, die hij met verheven en moedigen zin omhelsd had, als de grondslagen zijner Orde zouden zijn. Sedert dien tijd gaat hij, te midden van de zoo groote weekelijkheid en de in den hoogsten graad verfijnde kiesheid zijner eeuw, met verwaarloosde en ruwe kleeding; vraagt hij zijn voedsel van deur tot deur; en verdraagt hij niet zoo zeer, maar neemt hij met bewonderenswaardige gretigheid de spotternijen van het verdwaasde volk voor zich op, en wel van zulke spotternijen, als voor de bitterste doorgaan. Hij had immers de dwaasheid van Christus' Kruis aangenomen en als de volstreckte wijsheid leeren kennen: en toen hij tot in de verheven geheimen van dat Kruis door hooger begrip was doordrongen, zag en oordeelde hij, dat hij zijn roem nergens beter vestigen kon. — Tege-lijk met de liefde tot het Kruis vervulde Franciscus' gemoed eene vurige liefde, die hem aandreef, om de uitbreiding van den christelijken naam uit ganscher harte op zich te nemen, en zich hiervoor zelfs aan blijkbaar doodsgevaar vrijwillig prijs te geven. Met die liefde omvatte hij alle menschen; maar veel dierbaarder waren hem de behoeftigen en de meest verachten; zoozeer dat men hem zijn welbehagen zag heb-

hen vooral in hen die ieder ander gewoon was te vluchten of met trotsche afkeerigheid te behandelen. En aldus heeft hij zich uitstekend verdienstelijk gemaakt voor het in stand houden van dien broederband, welken Christus de Heer herstelde en voltooidde, zoodat Hij uit geheel het menschelijk geslacht als één gezin maakte, dat onder het gebied van God, den éenen vader van allen, gesteld is.

Door de hulp dus van zoovele deugden en vooral door deze strengheid van leven, poogde die geheel levensreine man het beeld van Jesus Christus, voor zooveel hij kon, in zich zelf over te brengen. Doch het bestier der goddelijke voorzienigheid ziet men ook hier uitschitteren, dat hij in het uitwendige eenige zijden van bijzondere gelijkenis met den goddelijken Verlosser gehad heeft. — Zoo gebeurde het met Franciscus, naar het voorbeeld van Jesus, dat hij in een stal geboren werd, en als sprakeloos kind zulk een legerstede had als eens Christus zelf, namelijk de aarde met stroo bedekt. En toen, zooals verhaald wordt, is de gelijkenis voltooid door Engelenkoren, die in de hoogte blijde rondzweefden, en met hun liefelijk maatgezag de lucht vervulden. Evenzoo voegde hijer zich, gelijk Christus het met de Apostelen deed, eenige uitverkoren leerlingen toe, om hun de verschillende landstreken te laten doortrekken, als boodschappers

van den christelijken vrede en van de eeuwige zaligheid. Allerarmst, beleedigd, bespot, door de zijnen verworpen, heeft hij ook daarin het beeld van Christus teruggegeven, dat hij zelfs niet het geringste als eigendom wilde bezitten om er zijn hoofd op neêr te leggen. Het laatste kenmerk van gelijkenis werd er aan toegevoegd, toen hij op de kruin van den berg Alvernia, als op zijn Calvarië, tot een voorbeeld gesteld werd, zooals er tot dien tijd nog geen gezien was, en de heilige wonden door goddelijke macht in zijn lichaam ingedrukt werden, en hij als gekruisigd is. — Wij herinneren hier aan een gebeurtenis, niet minder verheven om haar wonderdadig karakter dan beroemd door de lofprijzing der eeuwen. Want toen hij eens in een vurige overdenking van Christus' smarten verzonken was en dezer allergrootste bitterheid in zich opnam en zich als een dorstige er aan laafde, vertoonde zich onvoorziens een Engel, die van den hemel afdaalde: tengevolge van een geheime kracht, die plotseling van dezen uitstraalde, gevoelde Franciscus zijne handen en voeten als met nagelen doorboren en evenzeer zijne zijde als met eene scherpe lans wonden. Hierdoor ontving hij een bovenmatigen liefdegloed in zijne ziel; in zijn lichaam droeg hij voor het vervolg de levende en duidelijke afbeelding der wonden van Jesus Christus.

Deze wondervolle gebeurtenissen, eerder waardig om in de taal der engelen dan in die der menschen verheerlijkt te worden, toonen genoegzaam, welk een groot man, en hoe waardig hij was, dat God hem bestemde om zijne tijdgenooten tot christelijke zeden terugteroepen. Immers, bij de kerk van den H. Damianus hoorde Franciscus eene bovennatuurlijke stem: *Ga, steun mijn wankelend huis*. En niet minder wonderbaar is de verschijning, die God aan Innocentius III gaf, toen deze meende Franciscus te zien, die met zijne schouders de wankelende muren der Lateraansche Basiliek schraagde. De kracht en beteekenis dezer wonderen is duidelijk: er werd namelijk te kennen gegeven, dat Franciscus in dat tijdperk geen geringe hulp en steun voor de christelijke maatschappij wezen zou. Inderdaad, hij talmde niet om zich aan het werk te zetten. De twaalf, die zich eerst onder zijne leiding geplaatst hadden, waren gelijk aan een klein zaadje, dat men spoedig onder den zegen van God en de bescherming van den Opperpriester tot een zeer overvloedigen oogst zag opgroeien. Nadat deze alzoo op heilige wijze gevormd waren naar het voorbeeld van Christus, wijst hij hun verschillende streken van Italië en Europa aan om er het Evangelie te prediken, terwijl enkelen onder hen last ontvangen tot Afrika door te dringen. Zij dralen niet: hoewel arm, ongeleerd, onbeschaafd

wagen zij het voor het volk op te treden: op pleinen en in straten beginnen zij zonder spreekgestoelte en zonder praal van woorden de menschen te vermanen tot versmading van de vergankelijke dingen en tot de gedachte aan het toekomstige leven. Een verwonderlijk rijke vrucht beloonde den arbeid van deze schijnbaar zoo ongeschikte werklieden. Want bij scharen stroomt een menigte van volk tot hen samen, begeerig om hen te hooren; alsdan beweenen zij met berouw hunne zonden, vergeten geleden onrecht, en keeren door het bijleggen hunner geschillen tot gevoelens van vrede terug. 't Is ongelooflijk met welk een zielsdrift en vervoering bijna, de menigte tot Franciscus getrokken werd. Men volgde hem in dichte scharen, werwaarts hij heenging, en niet zelden smeekten hem uitsteden, uit volrijker plaatsen alle burgers zonder onderscheid, dat hij hen plechtig onder zijn regel zou opnemen. Daardoor is de heilige er toe gebracht het genootschap van de *Derde Orde* in te stellen, dat elken stand van menschen, elken leeftijd, beiderlei geslacht moest opnemen zonder de banden van het gezin en van de huiselijke zaken te verbreken. Want met wijze voorzichtigheid schreef hij aan die orde niet zoozeer eigen wetten voor, maar de verordeningen zelve van de wetten des Evangelies, die aan geen Christen al te zwaar kunnen voor-

komen. Namelijk: aan de geboden van God en van de Kerk te gehoorzamen, partijschappen en twisten te verbannen, niets van het eigendom eens anderen weg te nemen, de wapenen niet op te vatten, tenzij voor godsdienst en vaderland, in leefwijze en kleeding voegzame maat te houden, de weelde te vluchten, de gevaarlijke aanlokselen van den dans en van de schouwspel-kunst te vermijden.

Het is gemakkelijk te begrijpen, dat er zeer groote voordeelen moesten voortvloeien uit zulk eene instelling, die niet alleen heilzaam was in zich zelve, maar ook en voornamelijk uitnemend geschikt voor dien woeligen tijd. — Deze geschiktheid wordt niet alleen genoegzaam gestaafd door de genootschappen van denzelfden aard, die uit de Dominikaner en uit andere orden ontstonden, maar wordt ook door de uitkomst zelve bevestigd. Inderdaad, alom haastten demenschen zich, van de laagsten tot de hoogsten, met vurig verlangen en de hoogste zielsbegeerte in de orde van Franciscus te treden. De eersten, die deze onderscheiding begeerden, waren Lodewijk IX, Koning van Frankrijk, en Elisabeth, de Hongaarsche Koningsdochter: hen volgden in den loop der tijden vele Pausen, Kardinalen, Bisschoppen, Koningen en Vorsten, die allen de ordeteekenen van Franciscus niet onvereenigbaar achtten met hunne waardigheid. — De leden

van de Derde Orde toonden evenveel vroomheid als moed in het verdedigen van den Katholieken godsdienst, en al hebben zij zich door die deugden veel haat berokkend van den kant der boozen, aan de goedkeuring van de wijzen en goeden, welke ten hoogste eervol en alleen begeerenswaardig is, heeft het hun nooit ontbroken. Ja, onze Voorganger Gregorius IX zelf heeft hen openlijk met hun geloof en moed geluk gewenscht en niet geaarzeld hen door zijn gezag te verdedigen en hun den eere naam van *strijders voor Christus, van andere Machabeeën* toe te kennen. — En die lof was niet in strijd met de waarheid. Want er lag een krachtig hulpmiddel voor het heil der maatschappij in die Orde, welker leden de deugden en voorschriften van hun stichter voor oogen hielden en zich naar vermogen beijverden de christelijke deugd met nieuwen luister in de maatschappij te doen herleven. Ongetwijfeld zijn dikwerf door hun tusschenkomst en voorbeelden de oneenigheden van partijschappen uitgedoofd of tot bedaren gebracht, zijn de wapenen aan de hand van woestaards ontruikt, zijn de oorzaken van gedingen en twisten weggenomen, heeft de armoede en de verlatenheid leniging gevonden, is de losbandigheid beteugeld die de fortuinen verslindt en het werktuig is des verderfs. Daarom ontspruiten aan de Derde Orde van Franciscus, als aan hun stam huiselijke

vrede en openbare rust, reinheid van zeden en zachtmoedigheid, behoorlijk gebruik en beveiliging van den eigendom, welke de hechtste steunpilaren zijn van beschaving en welvaart, en het behoud van deze voorrechten heeft Europa voor een groot gedeelte aan Franciscus te danken.

Meer echter dan een der overige volkeren heeft Italië aan Franciscus te danken, dat het voornaamste tooneel zijner deugden is geweest, en evenzoo zijne weldaden het meest ondervonden heeft. — En wel in een tijd, waarin velen zich dikwerf beijverden om anderen onrecht aan te doen, bood hij steeds de hand aan den bedrukte en gevallen; rijk te midden der uiterste armoede, hield hij nimmer op de nooddrift van anderen te lenigen zonder aan de zijne te denken. Zoet liet de jeugdige taal zijns vaderlands haar eerste klanken uit zijn mond hooren: de vervoering zijner liefde en zijner poëzij tevens stortte hij uit in lofzangen, die bestemd waren om door het volk van buiten geleerd te worden, en die de bewondering niet onwaardig gekeurd zijn door de letterkundigen van het nageslacht. Bij de gedachte aan Franciscus heeft zekere aanblazing en meer dan menschenlijke bezieling den geest onzer landgenooten ontvonkt, en wel zoo dat de pogingen der grootste kunstenaars gewedijverd hebben om de gebeurtenissen zijns levens in schildering, of in steen, of in

m
gh
als
lev
die
fel
bo
sch
van
van
gro
lig
kan
den
gav
ove
slag
I
een
aan
om
chr
pla
twij
dez
Des
tijd
nab
is e

metaal af te beelden. In Franciscus vond Alighieri een dichtstof, die hij in even verheven als welluidende verzen kon bezingen; aan zijn leven ontleenden Cimabue en Giotto tafereelen, die zij in de kleurtinten van Parrhasius onsterfelijk maakten; aan hem dankten beroemde bouwkunstenaars de ideeën, die zij in groot-sche bouwwerken uitdrukten zoowel bij het graf van dezen allerarmsten heilige, als bij de kerk van Maria der Engelen, die van zoovele en groote mirakelen getuige was. Naar deze heiligdommen plegen talrijke scharen van alle kanten heen te trekken, teneinde den vader der armen van Assisië te vereeren, wien de gaven der goddelijke goedheid even ruim en overvloedig stroomden als hij zich zelf vol-slagen van tijdelijke bezittingen ontdaan had.

Derhalve is blijkbaar van dezen éénen man een macht van weldaden aan de christelijke en aan de burgerlijke maatschappij toegevoeld. Doch omdat zijne gezindheid in volheid en bij uitstek christelijk is en op wonderbare wijze voor alle plaatsen en tijden voegt, kan niemand het betwijfelen, dat de instellingen van Franciscus in deze onze eeuw grootelijks voordeelig zullen zijn. Des te meer, dewijl de gesteltenis van onzen tijd om vele redenen die van zijnen tijd schijnt nabij te komen. — Gelijk in de twaalfde eeuw is evenzoo nu de liefde niet weinig verkoeld, is

er hetzij door onwetendheid, hetzij door verwaarloozing niet weinig stoornis in de vervulling der christelijke plichten. Met gelijke geestesrichting en met gelijke inspanning brengen zeer velen hun leven door in het streven naar tijdelijk voordeel en in het begeerig najagen van genot. Overgegeven aan alle weelderigheid, verkwisten zij wat zij bezitten, verlangen zij naar het eigendom van anderen; in naam verheffen zij de onderlinge broederschap der menschen; hun woord evenwel spreekt meer van broederlijke liefde dan hunne daden; want zij worden door eigenliefde gedreven, en die echte liefde jegens de minderen en de armen vermindert bij den dag. — In den tijd van Franciscus had de veelvoudige dwaling der Albigenen, door het oproer tegen de macht der Kerk aan te stoken, tegelijk den Staat in verwarring gebracht, en den weg tot een zeker *Socialismus* gebaad. En thans zijn evenzoo de begunstigers en verspreiders van het *Naturalismus* toegenomen, welke hardnekkig loochenen, dat men aan de Kerk onderdanig moet zijn, en geleidelijk en trapsgewijze verder voortgaande, zelfs de burgerlijke macht niet ontzien, het geweld en volsoproeren goedkeuren, het eigendomsrecht aanranden, de harts-tochten der volksheffe vleien, de grondslagen der huiselijke en der openbare orde verzwakken. Bij deze zoo talrijke en zoo groote rampspo-

den kan er derhalve, zooals Gij, Eerwaardige Broeders, duidelijk inzielt, redelijkerwijze een niet zwakke hoop op hulp gebouwd worden op de instellingen van Franciscus, wanneer zij maar in haar vorigen staat hersteld worden. — Want bloeiden zij, dan zou ook gereedelijk het geloof en de godsvrucht en al wat voor den Christen lofwaardig is bloeien, dan zou de overmatige begeerte naar vergankelijke zaken geknakt worden en men zou er geen afkeer van hebben, zijne hartstochten uit kracht van deugd te temmen, wat voor velen als de zwaarste en hatelijkste last geldt. Door de banden eener waarlijk broederlijke eendracht verbonden, zouden de menschen elkander onderling liefhebben, en aan de behoeftigen en ongelukkigen, als dragers van Christus' beeld, den eerbied bewijzen, waar zij recht op hebben. — Buitendien, zij die van den christelijken godsdienst innig zijn doordrongen, zijn met zekerheid overtuigd, dat men aan het wettig gezag uit bewustzijn van plicht gehoorzamen, en niemands rechten in iets schenden moet; en zulk een zielsgesteltenis is het werkdadigste middel om al wat onder het aangegeven opzicht verkeerd is, met wortel en tak uit te roeien: de gewelddadigheid, de onrechtvaardigheden, de begeerte naar omwentelingen, de afgunst tusschen de verschillende standen der maatschappij: alles tevens oorzaken en wape-

nen van het *Socialismus*. — Eindelijk zal ook het vraagstuk, waaraan de staathuishoudkundigen zooveel arbeid ten koste leggen, over de verhouding tusschen rijken en armen, zeer goed opgelost zijn, wanneer het vaststaat en met overtuiging is aangenomen, dat de armoede hare eerwaardigheid heeft, dat de rijke barmhartig en mild, de arme met zijn staat en door zijn arbeid tevreden moet zijn, en dat, daar geen van beiden voor deze veranderlijke goederen geboren is, de eene door geduld, de andere door mildheid naar den hemel moet opgaan.

Om deze redenen is het sedert lang Ons vurig verlangen, dat ieder zich naar best vermogen op de navolging van Franciscus van Assisië toelagge. — Zooals Wij derhalve steeds te voren aan de Derde Orde der Franciscanen een bijzondere belangstelling hebben gewijd, zoo maken Wij ook nu, nadat Wij door Gods allerhoogste goedheid tot de uitoefening van het Opperherderschap geroepen werden, van de geschikte gelegenheid gebruik, en vermanen Wij de Christenen, toch niet natelaten om zich bij deze heilige krijgsschaar van Jezus Christus te doen opnemen. Op verscheidene plaatsen worden er zeer velen van beider geslacht geteld, die reeds met blijden moed de voetstappen van den Seraphijschen Vader drukken. Hun ijver prijzen Wij en keuren Wij goed, doch zóó dat Wij hem,

vooral door uwe pogingen, Eerwaardige Broeders, verhoogd en onder meerderen verbreid wenschen te zien. — En de hoofdzaak onzer aanbeveling is, dat zij die de onderscheidingsteekenen der *Boetvaardigheid* hebben aangenomen, op het beeld van hun zeer heiligen insteller den blik vestigen en streven er aan gelijkvormig te worden: ontbreekt dit, dan zal het goed, dat er van verwacht kan worden, van geene waarde zijn. Draagt dus zorg, dat men de *Derde Orde* algemeen kenne en naar waarheid waardeere; maakt, dat zij die de zielzorg uitoefenen, ijverig leeren, wat die *Derde Orde* is, hoe gemakkelijk ieder in haar kan worden opgenomen, welk een overvloed van voorrechten, die der ziel ten heil strekken, zij bezit, hoeveel goeds zij èn voor het bijzondere èn voor het openbare leven belooft. En er moet hiervoor des te meer moeite besteed worden, dewijl de leden der Eerste en der Tweede Orde van den H. Franciscus thans door zware vervolging geteisterd, onder onverdiend leed gebukt gaan. Dat zij toch, verdedigd door de bescherming van hunnen vader, spoedig uit zoovele tegenspoeden gered, in kracht en bloei mogen vooruitgaan! Och of ook de Christenvolken in menigte aan den regel der Derde Orde mogen deelnemen, met zooveel vuur en in zulk een getal, als zij voorheen van alle kanten om strijd naar Franciscus zelven toestroomden! — Maar dit vragen

Wij met meerderen drang en dit verwachten Wij met hooger recht van de Italianen, wien de nauwe band van hetzelfde vaderland, en de grootere overvloed van ontvangen weldaden een inniger genegenheid en een hoogere dankbaarheid jegens Franciscus opleggen. Zoo toch zou, na zeven eeuwen, het Italiaansche volk en de geheele Christenwereld het aan den weldadigen invloed van den heilige van Assisië dank weten, van de verwarring tot de rust, van het verderf tot de veiligheid teruggebracht te zijn. Laat ons dit met gezamenlijk gebed, vooral in deze dagen, van Franciscus zelven afsmeeken; zoeken wij dit evenzeer te verkrijgen van de Maagd en Moeder Gods Maria, die de godsvrucht en deugd van haren dienaar steeds met hemelsche bescherming en buitengewone gaven beloonde.

Intusschen schenken Wij U, Eerwaardige Broeders en aan geheel de Geestelijkheid en aan het geloovige volk, dat aan ieder van U is toevertrouwd, in de volheid onzer liefde, den Apostolischen zegen, ten onderpand der hemelsche gunsten en ten bewijze onzer bijzondere genegenheid.

Gegeven te Rome, bij St. Pieter, den 17 Sept. 1882, in het vijfde jaar van ons Pausschap.

LEO XIII, Paus.

CONSTITUTIE
van onzen Heiligen Vader
LEO XIII,
DOOR DE GODDELIJKE VOORZIENIGHEID PAUS,
OVER
den Regel van de Wereldlijke Derde Orde
DER FRANCISCANEN.

LEO BISSCHOP,
dienaar der dienaren Gods,
ter eeuwige gedachtenis.

De Barmhartige Zoon Gods, die, door den menschen een zoet juk en lichten last op te leggen, zorg gedragen heeft voor het leven en welzijn van allen, heeft de Kerk, door Hem gesticht, nagelaten als erfgename, niet alleen van Zijne macht, maar ook van Zijne barmhartigheid, opdat de weldaden, door Hem verworven, altijd met dezelfde mate van liefde, door alle eeuwen heen zouden verspreid worden. Gelijk derhalve in alles, wat Jezus Christus tijdens Zijn sterfelijk

leven gedaan of geboden heeft, Zijne zachtmoedige wijsheid en grootheid van onverwinnelijke goedheid uitschitterde, zoo treedt eveneens in alle instellingen der Christelijke maatschappij eene bewonderenswaardige toegevendheid en zachtzinnigheid in het licht, om te doen zien, dat de Kerk ook hierin het evenbeeld van God, *die liefde is*, (1) duidelijk in zich draagt. Het is echter vooral de eigenaardige taak harer moederlijke teederheid, dat zij hare wetten, zooveel zij vermag, in wijze overeenstemming brengt met tijden en zeden, en in hare voorschriften en eischen altijd de hoogste billijkheid in acht neemt. En juist door deze even wijze als liefderijke handelwijze, vereenigt de Kerk de volstrekte en eeuwige onveranderlijkheid harer leer met eene wijze verscheidenheid van hare tucht.

Ons in de uitoefening van Ons Opperpriesterschap met hart en geest naar deze handelwijze voegende, achten Wij het Onzen plicht den aard der tijden aan eene onpartijdige beoordeeling te onderwerpen en alles naauwkeurig gade te slaan, opdat niemand door de moeielijkheid afgeschrikt worde van de beoefening der heilzame deugden. En alzoo heeft het Ons ditmaal behaagd, het Genootschap van de *Derde Orde* der Franciscanen, welke *de wereldlijke* genoemd

---

(1) Joan. IV, 16.

wordt, naar dezen maatstaf nauwlettend te onderzoeken, en met behoedzaamheid te beslissen, of het noodig mocht zijn, Zijne voorschriften een weinig te verzachten ter wille van de veranderde tijden.

Deze voortreffelijke instelling vanden H. Vader Franciscus hebben Wij dringend in de godsvrucht der Christenen aanbevolen door onze Encycliek *Auspicato*, welke Wij den 17 September van het jaar 1882 uitvaardigden. Zulks deden Wij in het verlangen en uitsluitend met het inzicht, om zooveel, als maar mogelijk was, door Onze uitnoodiging bijtijds terug te roepen tot de verhevenheid van een deugdzaam Christelijken levenswandel. De voornaamste oorzaak toch van de rampen, die ons drukken, en van de gevaren, die gevreesd worden, is de verwaarloozing der Christelijke deugd. Om nu de eersten te heelen en de laatsten af te wenden, staat den mensch geen andere weg open, dan dat zij afzonderlijk en in 't algemeen zich haasten terug te keeren tot Jezus Christus, *die degenen voor eeuwig zalig kan maken, welke door Hem tot God gaan*. (1) Welnu, de onderhouding der geboden van Jezus Christus ligt den instellingen der Franciscanen geheel en al ten grondslag: niets anders toch beoogde hun zeer heilige

---

(1) Hebr. VII, 25.

Stichter, dan dat men in zijne instellingen, evenals in eene oefenschool, zich met meer nauwgezetheid op het Christelijk leven zou toeleggen. Zeker, de beide eerste Orden der Franciscanen zijn tot de beoefening der verhevene deugden ingericht, en streven naar iets, dat meervolmaakt, meer goddelijk is; doch zij zijn slechts voor weinigen toegankelijk, voor degenen namelijk, wien het door Gods genade geschonken werd, tot de heiligheid der Evangelische raden met ongewone geestdrift op te klimmen. De derde Orde daarentegen is ontstaan en geschikt voor het volk, en hoeveel zij vermag, om goede zuivere, godsdienstige zeden te vormen, bewijzen de jaarboeken van vorige tijden en de zaak zelve.

Aan God, die de goede voornemens instort en steunt, moeten Wij het danken, dat de ooren van het Christenvolk voor deze Onze aanmaningen niet gesloten bleven. Ja zelfs verhaalt men Ons uit zeer vele plaatsen, dat de godsvrucht tot den H. Franciscus van Assisië een nieuw leven ingestort, en overal het getal aangegroeid is van degenen, die verlangen in de Derde Orde opgenomen te worden. Om derhalve deze beweging een snelleren voortgang te doen hebben, namen Wij het besluit Onze aandacht te vestigen op datgene, vanwaar deze heilzame strooming der gemoederen eenigszins scheen te kunnen

tegengehouden of vertraagd worden. En Onze eerste bevinding was wel deze, dat de Regel van de Derde Orde, welken Onze Voorganger Nicolaus IV, door zijne Apostolische Constitutie *Supra montem* van den 18 Augustus 1289, heeft goedgekeurd en bekrachtigd, niet volkomen beantwoordt aan de tijden en zeden, die wij thans beleven. Daar dientengevolge de aangenomen verplichtingen zonder bovenmatige bezwaren en moeite niet kunnen vervuld worden, was het tot dusverre noodzakelijk, de leden op hun verzoek van verschillende voorname bepalingen des Regels te ontslaan, en dat zulks zonder nadeel van de algemeene tucht niet kan geschieden, laat zich gemakkelijk begrijpen.

Vervolgens was er in dat Genootschap nog eene andere aangelegenheid, die Onze zorgen vereischte. Onze Voorgangers, de Roomsche Opperpriesters, reeds van den beginne af met de hoogste welwillendheid jegens de Derde Orde bezielde, hebben namelijk aan hare leden, tot uitboeting der schulden, vele en zeer uitgestrekte aflaten verleend. In de opsomming daarvan is echter na verloop van tijd vrij wat verwarring ontstaan; dikwijls was het zelfs een geschilpunt, of men in bepaalde gevallen wel zekerheid had van de pauselijke inwilliging, en wanneer, of hoe men daarvan gebruik behoorde te maken. De Apostolische Stoel bleef voorzeker niet in

gebreke, in deze zaak voorziening aan te brengen; met name, Paus Benedictus XIV zorgde door zijne Constitutie *Ad Romanum Pontificem* van den 15 Maart 1751, dat de vroegere twijfelingen opgeheven werden; doch, zooals gewoonlijk geschiedt, zijn van lieverlede niet weinige andere weer opgerezen.

Door de gedachte aan die ongelegenheden aangespoord, hebben Wij daarom uit de H. Congregatie der Aflaten en H. Reliquieën eenige kardinalen der H. Roomsche Kerk aangesteld, om den oorspronkelijken Regel der Tertiarissen zorgvuldig te herzien, en tevens om alle aflaten en voorrechten in het kort bijeen te brengen en te onderzoeken, en na rijp beraad Ons een verslag uit te brengen over datgene, wat naar hun voordeel, overeenkomstig de tijdsomstandigheden behouden, en wat veranderd moest worden. Na de zaak volgens opdracht ten einde gebracht te hebben, stelden genoemde kardinalen ons voor, dat men den ouden Regel door eenige verandering van sommige hoofdstukken, naar de tegenwoordige manier van leven moest wijzigen, en daarmee in overeenstemming brengen. Wat nu de aflaten aangaat, waren zij van oordeel, dat, om allen twijfel weg te nemen en het gevaar te vermijden van iets wederrechtelijk te doen, Wij, naar het voorbeeld van Benedictus XIV, zijns en goed zouden handelen, met alle tot

duſverre beſtaande aſſaten terug te roepen en vervallen te verklaren, en geheel opnieuw eenige andere aan het Genootſchap toe te kennen.

Derhalve, tot bevordering van wat goed en heilzaam is, tot meerdere eer van God, tot krachtiger opwekking van den ijver voor de godsvrucht en andere deugden, vernieuwen en bekrachtigen Wij door deze Conſtitutie en door Ons Apoſtolisch gezag den Regel der zoogenaamde *wereldlijke* Derde Orde van den H. Franciſcus, op de wijze als die hieronder geſchreven ſtaat. Men denke echter niet dat daardoor iets ontnomen is aan het innerlijk wezen der Orde, want het is Onze uitdrukkelijke wil, dat dit onveranderd en ongeſchonden blijve beſtaan. Daarenboven willen en bevelen wij, dat de leden van die Orde gebruik kunnen maken van de kwiſtſcheldingen der ſtraffen of aſſaten en van de voorrechten, welke in de beneden ſtaande liſt worden opgenoemd, terwijl Wij tevens alle aſſaten en voorrechten geheel en al te niet doen, die deze Apoſtolische Stoel te eenigertijd, onder welken naam of vorm ook, aan dat zelfde Genootſchap vóór dezen dag heeft toegestaan.

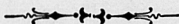

REGEL

der wereldlijke Derde Orde

VAN DEN

H. FRANCISCUS.

EERSTE HOOFDSTUK.

Over de Aanneming, den Proeftijd en de Professie.

§ 1. Zij' alleen mogen aangenomen worden, die ouder zijn dan veertien jaren; daarenboven moeten zij van goede zeden en vredelievend wezen, en vooral rechtzinnig bevonden zijn in het Katholiek geloof en oprecht gehoorzaam aan de Roomsche Kerk en den Apostolischen Stoel.

§ 2. Gehuwde vrouwen kunnen zonder voorkennis en toestemming van haar man niet aangenomen worden, behalve wanneer er, volgens het oordeel van haar biechtvader, reden bestaat om anders te handelen.

§ 3. Zoodra zij in het Genootschap zijn opgenomen, moeten de leden het klein scapulier met

het koord volgens gebruik dragen; doen zij zulks niet, dan worden zij niet deelachtig aan de verleende voorrechten en gunsten.

§ 4. Na hunne intrede in de Derde Orde, hebben zij dat eerste jaar tot proeftijd; daarna leggen zij volgens het voorschrift professie der Orde af en beloven de geboden van God te zullen onderhouden, gehoorzaam te zijn aan de Kerk en de boete te volbrengen, indien zij in iets aan hunne professie te kort zijn gebleven.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Over de wijze van leven.

§ 1. De leden van de Derde Orde moeten in geheel hunne levenswijze en kleding, met terzijdestelling van alle weelde en pracht, dien regel der middelmaat in acht nemen, welke ieder volgens zijn staat past.

§ 2. Zij zullen zich met de meeste omzichtigheid verwijderd houden van dansgezelschappen te vrijzinnige tooneelvoorstellingen en slemp-partijen.

§ 3. In spijs en drank moeten zij matig zijn, en niet aan of van tafel gaan, zonder godvruchtig en dankbaar God te hebben aangeroepen.

§ 4. Zij zullen vasten daags vóór het feest van Maria's Onbevleete Ontvangenis en van

onzen H. Vader Franciscus; zeer lofwaardig zijn zij, die bovendien des Vrijdags vasten en des Woensdags zich van vleesch onthouden, overeenkomstig de oude gewoonte der Tertiarissen.

§ 5. Elke maand moeten zij hunne zonden behoorlijk biechten en tot de H. Tafel naderen.

§ 6. Daar de geestelijken van de Derde Orde dagelijks hunne getijden bidden, hebben zij met betrekking tot dit punt geene verdere verplichtingen. (*) De leeken, die de Kerkelijke getijden of die der H. Maagd, gewoonlijk *het Klein Officie van Onze Lieve Vrouw* genoemd, niet lezen, moeten elken dag twaalfmaal het Gebed des Heeren met de Groetenis des Engels en *Eere zij den Vader* bidden. (**) uitgenomen wanneer zij door ziekte verhinderd zijn.

§ 7. Die een testament te maken hebben, zullen het bijtijds doen.

§ 8. In het huiselijk leven zullen zij zich beijveren, anderen een goed voorbeeld te geven

---

(*) Op de vraag van een der Generale Oversten van de Franciscanen, of het aan de priesters en Kerkelijken, van de Derde Orde nog altijd toegestaan is, het Franciscaner Brevier te bidden; heeft Z. H. Leo XIII in eene bijzondere audiëntie van den 7 Juli 1883 een *bevestigend* antwoord gegeven.

(**) Te weten: vijfmaal voor de Metten, eens voor de Laudes, eens voor elk der vier *kleine uren* en tweemaal voor de Vespers en Completen, gelijk Zijne Heiligheid in genoemde audiëntie heeft verklaard.

de oefeningen van godsvrucht en de goede werken te bevorderen. Boeken en nieuwsbladen, waaruit gevaar voor de deugd te vreezen is, mogen zij in hunne huizen niet toelaten, noch dulden, dat ze gelezen worden door hunne onderdanen.

§ 9. Niet alleen onderling, maar ook ten opzichte van anderen moeten zij zorgvuldig eene welwillende liefde in acht nemen. Overal waar zij kunnen, zullen zij oneenigheden trachten bij te leggen.

§ 10. Nooit mogen zij zonder noodzakelijkheid een eed doen. Onzuivere taal en onbetamelijke scherts moeten zij vermijden. Des avonds doen zij onderzoek, of zij soms eenigen misslag hebben begaan; bevinden zij zich schuldig, dan zullen zij hunne dwaling door het berouw uitboeten.

§ 11. Die gevoegelijk kunnen, wonen dagelijks de H. Mis bij. Ook moeten zij in de maandelijksche vergaderingen, die door den Overste worden aangekondigd, te zamen komen.

§ 12. Zij zullen, ieder volgens zijn vermogen, een weinig bijdragen tot een gemeenschappelijken inleg, om de minder gegoede medeleden, vooral wanneer die ziek zijn, te ondersteunen, of om den luister van den godsdienst te bevorderen.

§ 13. Wanneer een medelid ziek is, moeten

de Oversten zelven hem bezoeken of een ander zenden, om hem de verschuldigde liefdediensten te bewijzen. Is de ziekte gevaarlijk, dan zullen zij den zieke waarschuwen en aansporen, om intijds te zorgen voor alles, wat op de zuivering zijner ziel betrekking heeft.

§ 14. Bij de begrafenis van een medelid zullen de Tertiariissen van de plaats en die daar tijdelijk verblijven, bijeenkomen, en alsdan gezamenlijk tot zalige lasenis van den afgestorvene een derde gedeelte van den Rozenkrans bidden. Ook zullen de priesters in de H. Mis, en de leeken, door indien zij kunnen, tot de H. Tafel te naderen, voor hun overleden medebroeder den eeuwigen vrede met vrome verzuchtingen afsmeeken.

DERDE HOOFDSTUK.

Over de bedieningen, de visitatie en den Regel zelven.

§ 1. De toewijzing der bedieningen heeft plaats in eene daartoe bijeengeroepen vergadering der leden. Zij duren drie jaren. Zonder wettige reden mag niemand de aangeboden bedieningen van de hand wijzen; ook moet men zich daarvan niet op achtelooze wijze kwijten.

§ 2. Degene, die met het toezicht over de Tertiariissen belast is en *Visitor* genoemd wordt, moet zorgvuldig onderzoeken, of de Regel goed

wordt onderhouden. Te dien einde zal hij jaarlijks, en, zoo noodig, meermalen ambtshalve de plaatsen bezoeken, waar vereenigingen zijn gevestigd, en eene vergadering beleggen, waarbij hij de overste en al de leden zal doen tegenwoordig zijn. Wanneer de Visitor iemand vermaant of gebiedt tot zijn plicht terug te keeren, of tegen wien ook, ter heilzame bestraffing, een besluit uitvaardigt, dan zal deze zulks met gewilligheid aannemen en niet weigeren de straf te ondergaan.

§ 3. De *Visitors* worden uit de Eerste of uit de reguliere Derde Orde der Franciscanen gekozen en aangesteld door de *Gardiaans*, indien aan deze zulks gevraagd wordt. Het ambt van *Visitor* mag aan geen leeken opgedragen worden.

§ 4. De leden die niet gehoorzamen en een kwaad voorbeeld geven, ontvangen tot twee en driemaal toe eene aanmaning tot hun plicht; onderwerpen zij zich niet, dan wordt hun gelast de Orde te verlaten,

§ 5. Zij die in eenig punt tegen dezen Regel mochten misdoen, moeten weten, dat zij uit dien hoofde geene zonde bedrijven, tenzij in die zaken, welke reeds anderszins door de Goddelijke of Kerkelijke wetten geboden worden.

§ 6. Indien iemand eenige voorschriften van dezen Regel om gewichtige en wettige redenen

niet zou kunnen onderhouden; dan kan hij in dat gedeelte gedispenseerd of hem daarvoor met omzichtigheid iets anders opgelegd worden. De gewone Overste der Franciscanen van de eerste en Derde Orde, alsook de bovengenoemde *Visitators* hebben daartoe de bevoegdheid en volmacht.

Lijst van de aflaten en voorrechten.

EERSTE HOOFDSTUK.

Over de volle aflaten.

Alle Tertiariissen van beiderlei geslacht kunnen, na volgens Christelijk gebruik hunne zonden door de biecht uitgewischt en de H. Communie ontvangen te hebben, een vollen aflaat verdienen op de dagen en onder de voorwaarden, die hier volgen.

I. Op den dag hunner intrede.

II. Op den dag der professie.

III. Op den dag, dat zij de maandelijksche vergadering of *Conferentie* bijwonen, mits zij eene kerk of openbare kapel godvruchtig bezoeken en de noodwendigheden der H. Kerk op de gewone wijze Gode aanbevelen.

IV. Den 4 October, feestdag van den H. Vader Franciscus, Stichter der Orde, den 12 Augustus, feestdag der H. Moeder Clara van Assisië; den 3 Augustus, feestdag der Kerk-

wijding van Maria, Koningin der Engelen; zoo ook op den dag, waarop het jaarlijksch feest gevierd wordt van den Heilige, in wiens kerk het genootschap der Tertiariissen is opgericht, mits zij die kerk godvruchtig bezoeken, en aldaar volgens gewoonte bidden voor de behoeften der H. Kerk.

V. Eens in de maand, op een dag naar verkiezing, mits zij eene kerk of openbare kapel godvruchtig bezoeken en daar eenigen tijd bidden volgens de intentie van Z. H. den Paus.

VI. Zoo dikwijls zij zich tot verbetering des levens, acht opeenvolgende dagen in afzondering begeven, om de geestelijke oefeningen te houden.

VII. Insgelijks in het uur des doods, indien zij den allerheiligsten naam van Jezus met den mond, of, zoo zij niet meer spreken kunnen, met het hart aanroepen. Ook genieten zij hetzelfde voorrecht, indien zij niet in staat om te biechten en de H. Communie te ontvangen, hunne zonden uitwischen door een volmaakt berouw.

VIII. Tweemaal in het jaar, wanneer zij *den Pauselijken Zegen* ontvangen, mits zij Godeenigen tijd bidden tot intentie van Z. H. den Paus; zoo ook onder dezelfde voorwaarde des gebeds, wanneer zij *den zegen* of de zoogenaamde [*Generale Absolutie*] ontvangen, op de hier volgende dagen
1. Op het feest der geboorte van Onzen Heer Jezus

Christus; 1. Op Paschen, het feest der Verrijzenis; 3. Op het Pinksterfeest; 4. Op het feest van het allerheiligste Hart van Jezus; 7. Op het feest van de Onbevleete Ontvangenis der H. Maagd Maria; 6. den 19 Maart, feestdag van den H. Jozef, Bruidegom der H. Maagd, 7. den 17 September feestdag van de indrukking der H. Wondteekenen van den H. Franciscus; 8. den 25 Augustus, feestdag van den H. Lodewijk, koning van Frankrijk, den hemelschen Patroon der derde Orde, 9. den 19 November, feestdag van de H. Elisabeth van Hongarije.

IX. Eveneens, indien zij vijfmaal het *Onze Vader, Wees gegroet en Eere zij den Vader* bidden voor de noodwendigheden der H. Kerk, en één maal tot intentie van Z. H. den Paus, kunnen zij eens in de maand, tot uitboeting hunner zonden, alle voorrechten genieten, waaraan degenen deelachtig worden, die de Statie-gebeden te Rome houden, of die Portiuncula, de heilige plaatsen te Jerusalem, en de kerk van den H. Apostel Jacobus te Compostella uit godsvrucht bezoeken.

X. Indien zij op de dagen, waarop de Staties, in het Romeinsch Missaal zijn aangeduid, (*) de

---

(*) LIJST DER DAGEN EN AFLATEN VAN DE
STATIES VAN ROME.

Aschwoensdag en den vierden Zondag in den Vasten
aflaat van vijftien jaren en even zooveel quadragenen,

kerk of kapel bezoeken, waarin hun genootschap is opgericht, en daar volgens gewoonte aan God de noodwendigheden der H. Kerk aanbevelen

---

Palmzondag aflat van vijf en twintig jaren en even zooveel quadragenen,

Witten Douderdag volle aflat,

Goeden Vrijdag en *Paaschzaterdag* aflat van dertig jaren en even zooveel quadragenen,

Alle andere dagen van den Vasten aflat van tien jaren en even zooveel quadragenen,

Paaschdag volle aflat, en *alle dagen van de Paaschweek* en *Beloken Paschen* aflat van dertig jaren en even zooveel quadragenen,

's Heeren Hemelvaartsdag volle aflat,

Vigilie van Pinksteren aflat van tien jaren en even zooveel quadragenen,

Het feest van Pinksteren en *alle dagen van het octaaf*, met inbegrip van Zaterdag, aflat van dertig jaren en even zooveel quadragenen,

Den eersten, tweeden en vierden Zondag van den Advent aflat van tien jaren en even zooveel quadragenen, *den derden Zondag van den Advent* aflat van vijftien jaren en even zooveel quadragenen,

De Vigilie van Kerstmis, alsook des nachts en in de Mis van den dageraad, aflat van vijftien jaren en even zooveel quadragenen,

Den feestdag van Kerstmis volle aflat,

Den feestdag van den H. Stephanus, van den *H. Joannes Evangelist*, van de *HH. Onnoozele Kinderen*, van de *Besnijdenis des Heeren*, van *Driekoningen*, op de *Zondagen Septuagesima*, *Sexagesima* en *Quinquagesima* aflat van dertig jaren en even zooveel quadragenen,

De Quatertemperdagen aflat van tien jaren en even zooveel quadragenen,

Het feest van den H. Marcus en de drie *Kruisdagen* aflat van dertig jaren en even zooveel quadragenen.

kunnen zij in die kerk of kapel op de genoemde dagen deelachtig worden aan dezelfde genaden en geestelijke voorrechten, welke de inwoners en vreemdelingen te Rome genieten.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Over de gedeeltelijke aflaten.

I. Alle Tertiariissen van beiderlei geslacht, kunnen een aflat van zeven jaren en zeven quadragenen verdienen, mits zij de kerk of kapel waarin het genootschap gevestigd is, bezoeken, en aldaar God bidden voor de noodwendigheden der H. Kerk: op den feestdag van de wonderdadige Indrukking der H. Wondteekenen van den H. Franciscus; zoo ook op de feestdagen van den H. Koning Lodewijk, van de H. Elisabeth, koningin van Portugal, van de H. Elisabeth van Hongarije en van de H. Margaretha van Cortona, alsmede op twaalf andere dagen, naar ieders verkiezing, met goedkeuring van den Overste der vereeniging,

II. Zoo dikwijls zij in de H. Mis of andere Goddelijke diensten, of bij de openbare en bijzondere vergaderingen der leden tegenwoordig zijn, gastvrijheid verleenen aan behoeftigen, on-eenigheden bijleggen of zorgen dat zij bijgelegd worden; zoo dikwijls zij eene godsdienstige processie bijwonen, het allerheiligste Sacrament

vergezellen, wanneer het omgedragen wordt, of, zoo zij dat niet kunnen, bij het teeken der klok eens het Gebed des Heeren met de Groetenis des Engels bidden; zoo dikwijls zij die zelfde gebeden vijfmaal verrichten, om de noodwendigheden der H. Kerk of de zielen der afgestorven medeleden Gode aan te bevelen; zoo dikwijls zij een doode ten grave vergezellen, een afgedwaalde op den rechten weg terugbrengen, iemand onderwijzen in de geboden Gods of in andere zaken, noodig ter zaligheid, of zoo dikwijls zij eenig ander dergelijk liefdewerk verrichten, kunnen zij allen voor elk van deze werken een aflaat verdienen van driehonderd dagen.

Al de bovengenoemde aflaten, zoowel *volle* als *gedeeltelijke*, kunnen de Tertiarissen, naar verkiezing, toevoegen aan de geloovige zielen in het vagevuur.

DERDE HOOFDSTUK.

Over de voorrechten.

Voor de priesters van de Derde Orde is elk altaar, waarop zij de H. Mis lezen, driemaal in de week geprivilegiëerd, mits zij hetzelfde voorrecht niet reeds voor een anderen dag verkregen hebben.

II. Voor den priester, die de H. Mis leest tot

lafenis der afgestorven medeleden, zal elk altaar tot verlossing van den overledene geprivilegiëerd zijn.

En het is Onze wil, dat al deze dingen in het algemeen en in het bijzonder, zooals zij hier boven zijn verordend, ten eeuwigen dage vast, onveranderd en bekrachtigd blijven, niettegenstaande alle Constituties, Apostolische Brieven, Statuten, gewoonten, voorrechten en andere Regelen zoowel van Ons als van de Apostolische Kanselarij, en ondanks alles, wat daarmede in strijd is. Het is derhalve aan niemand der menschen geoorloofd, deze Onze Brieven op eenige wijze of in eenig deel krachteloos te maken. Mocht echter iemand iets dergelijks daartegen durven ondernemen, die moet weten, dat hij de gramschap van den almachtigen God, en van Zijne heilige Apostelen Petrus en Paulus zal inloopen.

Gegeven te Rome bij Sint-Pieter, in het jaar van de Menschwording des Heeren 1883, den 20 Mei, het zesde jaar van Ons Opperpriesterschap.

C. Kard. SACCONI Pro-Datarius,

TH. Kard. MERTEL.

Gezien

van de Curie JOS. DELL'AQUILLA Burggraaf.

Plaats van het zegel.

Geregistreerd in de Secretarie van de Breven.

J. CUGNONIUS.

Ceremonieel

DER

PERDE ORDE

VAN DEN

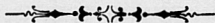
H. FRANCISCUS VAN ASSISIE,

GOEDGEKEURD

DOOR DE

S. Congregatie der Kerkgebruiken,

bij besluit van den 18 Juni 1883.

CEREMONIEEL

DER DERDE ORDE

VAN DEN

III. FRANCISCUS.

ARTIKEL I.

*Gebeden voor de Congregaties of Conferenties,
welke elke maand of op andere tijden
gehouden worden.*

I. Bij het begin der Congregatie.

Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, et tuamoris in eis ignem accende.

Sub tuum praesidium confugimus, sancta Dei Genitrix; nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus nostris; sed a periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriosa et benedicta.

Kom, Heilige Geest vervul de harten uwer geloovigen, en ontsteek daarin het vuur uwer liefde.

Onder uwe bescherming nemen wij onze toevlucht, o Heilige Moeder Gods; verstoot onze gebeden niet in onzen nood, maar verlos ons altijd van alle gevaren, o glorierijke en gezegende Maagd.

Respice, beate Pater
Francisce, de excelso
cœlorum habitaculo, et
deprecare pro populo
tuo, populo quem ele-
gisti, ut serviat coram
te omni tempore in
ministerio Domini.

Kyrie eleison.
Christe eleison.

Kyrie eleison.
Pater noster, *secreto*.
V. Et ne nos inducas in
tentationem.

R. Sed libera nos a
malo.

V. Memor esto Congre-
gationis tuæ.

R. Quam possedisti ab
initio.

V. Domine exaudi ora-
tionem meam.

R. Et clamor meus ad
te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Zie, o gelukzalige Va-
der Franciscus, van uit
de hooge hemelsche wo-
ning neder, en spreek
ten beste voor uw volk,
dat volk, hetwelk gij
uitgekozen hebt, om on-
der uwe oogen ten al-
len tijde den Heer te
dienen.

Heer, ontferm u onzer.
Christus, ontferm u on-
zer.

Heer, ontferm u onzer.
Onze Vader, *in stilte*.

V. En leid ons niet in
bekoring.

R. Maar verlos ons van
den kwade.

V. Wees uwe Verga-
dering indachtig.

R. Die U van het begin
heeft toebehoord.

V. Heer, verhoor mijn
gebed.

R. En mijn geroep ko-
me tot u.

V. De Heer zij met u.

R. En met uwen geest.

OREMUS.

Mentes nostras, quæsumus Domine, lumine tuæ charitatis illustræ, ut videre possimus quæ agenda sunt, et quæ recta sunt agere valeamus. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

LATEN WIJ BIDDEN.

Wij bidden U, o Heer, bestraal onze harten met het licht uwer klaarheid, opdat wij mogen kennen wat wij moeten doen, en doen wat rechtvaardig is. Door Christus, onzen Heer. R. Amen.

In de plechtige Congregatie en bij gelegenheid der Visitatie zingt men in plaats van *Veni, Sancte Spiritus*:

Veni, Creator Spiritus,	Kom Schepper, kom, o
Mentes tuorum visita,	Heil'ge Geest,
Imple superna gratia,	Bezoek de zielen U gewijd.
Quæ tu creasti pectora.	Vervul de harten met genâ,
	Die Gij ten Schepper zijt geweest.
—	—
Qui diceris Paraclitus,	Gij, die als Trooster
Altissimi donum Dei,	hoog geroemd,
Fons vivus, ignis, charitas,	Een gaaf des Allerhoogsten Gods,
Et spiritalis unctio.	Een levensbron, en liefde, en vuur,
	Den geest een zalving wordt genoemd.

Tu septiformis munere,
 Digitus paternæ dexte-
 ræ,
 Tu rite promissum Pa-
 tris,
 Sermone ditans guttu-
 ra.

—
 Accende lumen sensi-
 bus,
 Infunde amorem cor-
 dibus,
 Infirma nostri corporis
 Virtute firmans perpe-
 ti.

—
 Hostem repellas lon-
 gius,
 Pacemque dones protin-
 us,
 Ductore sic te prævio
 Vitæ omne noxium.

—
 Per te sciamus da Pa-
 trem,
 Noscamus atque Fi-
 lium,

Die door Uw zeven ga-
 ven prijkt,
 Gij, vinger van Gods
 rechterhand,
 Des Vaders mild be-
 loofde gaaf,
 Die tongen met de
 spraak verrijkt.

—
 Ontsteek in onzen geest
 Uw licht,
 Stort in ons hart Uw
 liefdegloed,
 Versterk de zwakte
 van ons vleesch,
 Met eene kracht, die
 nimmer zwicht.

—
 Verdrijf den vijand ver,
 en laat
 Terstond als gave Uw
 vrede na,
 Opdat wij, zoo door U
 geleid,
 Voor immer mijden al
 wat schaadt.

—
 Maak, dat door ons
 steeds zij gekend,
 De Vader en zijn een'
 ge Zoon,

Teque utriusque Spiritum, Credamus omni tempore.	En dat we in U als beider geest, Gelooven tot de tijd volendt.
Deo Patri sit gloria, Ejusque soli Filio, Cum Spiritu Paraclito, Nunc et per omne sæculum. Amen.	Des Vaders glorie zij verbreid, Des Vaders eengeboren Zoon, Des Geestes, die vertroosting schenkt, In aller eeuwen eeuwigheid. Amen.

In den Paaschtijd.

Deo Patri sit gloria. Et Filio, qui a mortuis Surrexit, ac Paraclito. In sæculorum sæcula, Amen.	Des Vaders glorie zij verbreid, Des Zoons, die opstond van den dood, Des Geestes, die vertroosting schenkt, In aller eeuwen eeuwigheid. Amen.
V. Emitte Spiritum tuum, et creabuntur.	V. Zend uwen Geest uit, en zij zullen herchapen worden.
R. Et renovabis faciem terræ.	R. En Gij zult het aanschijn der aarde vernieuwen.

OREMUS.

Deus, qui corda fidelium Sancti Spiritus illustratione docuisti; da nobis in eodem Spiritu recta sapere et de ejus semper consolatione gaudere. Per Christum Dominum nostrum.

Amen.

LATEN WIJ BIDDEN.

O God, die de harten der geloovigen door de verlichting van den Heiligen Geest hebt onderwezen, geef dat wij in dienzelfden Geest de ware wijsheid erlangen, en ons altijd over zijne vertroosting verblijden Door Christus, onzen Heer.

R. Amen.

2. Bij het einde der Congregatie:

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Pater noster, *secreto*.

V. Et ne nos inducas in tentationem.

R. Sed libera nos a malo.

V. Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis,

R. A templo sancto tuo, quod est in Jerusalem.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontf. U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, *in stilte*.

V. En leid ons niet in bekoring.

R. Maar verlos ons van den kwade.

V. Bekrachtig, o God, hetgeen Gij in ons hebt uitgewerkt.

R. Van uit Uwen heiligen tempel, die te Jerusalem is.

V. Domine, exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

V. Heer, verhoor mijn gebed.

R. En mijn geroep kome tot U.

V. De Heer zij met U.

R. En met Uwen geest.

OREMUS.

Præsta nobis, quæsumus Domine, auxilium gratiæ tuæ, ut quæ, te auctore, facienda cognovimus, te adjuvante implere valeamus.

Agimus tibi gratias, omnipotens Deus, pro universis beneficiis tuis. Qui vivis et regnas in sæcula sæculorem. R. Amen.

V. Oremus pro benefactoribus nostris.

R. Retribuere dignare, Domine, omnibus nobis bona facientibus propter nomen tuum vitam æternam. Am.

LATEN WIJ BIDDEN.

Wij bidden U, o Heer, verleen ons de hulp Uwer genade, opdat hetgeen wij door Uwe verlichting als onzen plicht kennen, wij door Uwen bijstand mogen vervullen.

Wij bedanken U, o almachtige God, voor al Uwe weldaden. Die leeft en heerscht in de eeuwen der eeuwen.

R. Amen.

V. Laten wij bidden voor onze weldoeners.

R. Gewaardig U, o Heer, aan allen die ons om Uwen naam weldoen, het eeuwig leven te schenken.

Antiph. Si iniquitates etc.

Psalm. De profundis clamavi ad te, Domine: * Domine, exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes, * in vocem deprecationes meæ

Si iniquitates observaveris, Domine: * Domine, quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est: * et propter legem tuam sustinui te, Domine.

Sustinuit anima mea in verbo ejus; * speravit anima mea in Domino.

A custodia matutina usque ad noctem, * speret Israël in Domino.

Quia apud Dominum misericordia, * et copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israël * ex omnibus iniquitatibus ejus.

Antiph. Indien Gij de ongerechtigheden enz.

Uit de diepten roep ik tot U o Heer: Heer, geef gehoor aan mijne stem

Laat uwe ooren luisteren naar de stem mijner smeeking.

Indien Gij de ongerechtigheden gadeslaat, o Heer, wie, Heer, zal bestaan?

Maar bij U is vergeving, en ter oorzaak van Uwe wet, o Heer, vertrouw ik op U.

Mijne ziel vertrouwt op zijn woord; mijne ziel hoopt op den Heer.

Van den dageraad af tot in den nacht toe, hope Israël op den Heer.

Want bij den Heer is barmhartigheid, en bij hem is overvloedige verlossing.

En Hij, Hij zal Israël verlossen van al zijne ongerechtigheden.

Requiem æternam *
dona eis Domine,

Et lux perpetua *
luceat eis.

Antiph. Si iniquitates observaveris Domine, Domine quis sustinebit?

V. A porta inferi.

R. Erue, Domine, animas eorum.

V. Domine, exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad Te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Deus, veniæ largitor, ethumanæ salutis amator, quæsumus clementiam tuam, ut nostræ Congregationis fratres, propinquos et benefactores, qui ex hoc sæculo transierunt, Beata Maria semper Virgine intercedente

Heer, geef haar de eeuwige rust,

En het eeuwige licht verlichte haar.

Antiph. Indien Gij de ongerechtigheden gadeslaat, o Heer, wie, Heer, zal bestaan?

V. Van de poorten der hel.

R. Verlos, o Heer, hunne zielen.

V. Heer, verhoor mijn gebed.

R. En mijn geroep kome tot U.

V. De Heer zij met U.

R. En met uwen geest.

LATEN WIJ BIDDEN.

O God, gever der genade en minnaar van de zaligheid der menschen, wij smeecken uwe goedertierenhaid dat gij aan de broeders, bloedverwanten en weldoeners onzer vergadering, die uit dezewereld gescheiden

cum omnibus Sanctis
tuis, ad perpetuæ bea-
titudinis consortium
pervenire concedas.

Fidelium, Deus, om-
nium Conditor et Re-
demptor, animabus fa-
mularum famularum-
que tuarum remissio-
nem cunctorum tribue
peccatorum: ut indul-
gentiam, quam semper
optaverunt, piis sup-
plicationibus conse-
quantur. Qui vivis et
regnas in sæcula sæcu-
lorum.

R. Amen.

V. Requiem æternam
dona eis, Domine.

K. Et lux perpetua lu-
ceat eis.

V. Requiescant in pace.

R. Amen.

zijn, door de voor-
spraak van de zalige
Maria, altijd Maagd,
en van al Uwe heiligen,
verleenet, dat zij tot de
gemeenschap der eeu-
wige zaligheid gera-
ken.

O God, Schepper en
Verlosser aller geloov-
igen, verleen aan de
zielen van Uwe diena-
ren en dienaressen de
vergiffenis van alle
zonden, opdat zij de
kwijschelding, welke
zij altijd verlangd heb-
ben, door godvruchtige
smee kingen verwerven.
Die leeft en heerscht in
de eeuwen der eeuwen.

R. Amen.

V. Heer, geef haar de
eeuwige rust.

R. En het eeuwige
licht verlichte haar.

V. Dat zij rusten in
Vrede.

R. Amen.

ARTIKEL II.

Volgorde bij de inkleeding.

Na het begin der Congregatie gaat de Priester, met koorhemd en witte stoel bekleed, op de voettegre des altaars staan of zitten, en vraagt aan den postulant, die neergeknield is:

Quid postulas?

Deze antwoordt:

R. Pater, ego humiliter postulo habitum Tertii Ordinis de Pœnitentia, ut cum eo salutem æternam facilius consequi valeam.

Wat verlangt gij?

Deze antwoordt:

Eerwaarde Vader, ik vraagootmoedig het kleed der Derde Orde van boetvaardigheid, om daarmede gemakkelijker de eeuwige zaligheid te kunnen bekomen.

Alsdan zegt de priester: *Deo gratias*, en prijst vervolgens in eene zeer korte aanmaning het heilig besluit van den postulant, waarin hij hem versterkt door de verhevenheid en krachtdadigheid van de Derde Orde aan te toonen. Daarna keert hij zich naar het altaar en zegent de kleederen, zeggende:

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cœlum et terram.

V. Onze hulp is in den naam des Heeren.

R. Die hemel en aarde gemaakt heeft.

V. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

V. Heer verhoor mijn gebed.

R. En mijn geroep kome tot U.

V. De Heer zij met u.

R. En met uwen geest.

OREMUS.

Omnipotens sempiterna Deus, qui per mortem Unigeniti Filii tui Domini nostri Jesu Christi, mundum restaurare misericorditer dignatus es, ut a morte perpetuanos liberares, et ad gaudia perduceres Paradisi: respice, quæsimus, pietatis tuæ oculo devotam hanc familiam tuam, hic hodie in nomine tuo congregatam, cujus famulus tuus B. Franciscus, ut tibi augeatur credentium numerus, extitit Institutor. Illam super firmam petram, quæ Christus est, con-

LATEN WIJ BIDDEN.

Almachtige, eeuwige God, die U in Uwe barmhartigheid gewaardigd hebt de wereld te herstellen door den dood van Uwen eeniggeboren Zoon, onzen Heer, Jesus Christus, om ons van den eeuwigen dood te verlossen en tot de vreugde des hemels te voeren; werp, smeeke wij U, een genadigen oogslag op deze Uwe godvruchtige vergadering, die heden hier in Uwen naam vereenigd is, waarvan Uw dienaar de zalige Franciscus, de stichter geweest is,

firma, ut ab omnibus turbationibus mundi, carnis et diaboli sit segura; et incedens per tuorum semitam mandatorum, meritis acerbissimæ Filii tui passionis, et Immaculatæ Matrisejussemper Virginis Mariæ, ac B. P. N. Francisci, omniumque Sanctorum, gaudia æterna possideat. Per eumdem Christum, etc.

ten einde het getal der geloovigen voor U te vermeerderen. Bevestig haar op de vaste steenrots, welke Christus is, opdat zij van alle aanvallen van de wereld, het vleesch en den duivel bevrijd zij, en den weg Uwer geboden bewandelende, door de verdiensten van het smartvol lijden van Uwen Zoon, en die Zijner Onbevleete Moeder, altijd Maagd, en van onzen Zaligen Vader Franciscus en van alle Heiligen, de eeuwige vreugde moge genieten. Doordenzelfden Christus, onzen Heer. R. Amen.

OREMUS.

Domine Jesu Christe, qui tegumen nostræ mortalitatis induere, et in præsepio panis involvi dignatus es,

LATEN WIJ BIDDEN.

Heer Jesus Christus, die U met onze sterfelijke natuur hebt willen bekleeden en in de kribbe in doeken ge-

quique glorioso Confessori tuo B. P. N. Francisco tres Ordines instituere salubriter inspirasti, ac eosdem per summos Ecclesiæ Pontifices, tui Vicarios, approbare fecisti, immensam tuæ clementiæ largitatem suppliciter exoramus, ut hæc indumenta, quæ idem B. Franciscus ad pœnitentiæ indicium, ac pro valida contra sæculum, carnem et dæmonem armatura commilitones suos fratres de Pœnitentia in Tertio Ordine portare constituit, benedicere † et sanctificare † digneris, ut hic famulus tuus (*vel* hæc famula tuæ), ea devote suscipiens, te ita induat, ut in spiritu humilitatis viam mandatorum tuorum ad mortem usque fideliter percurrat. Qui vivis et

wonden worden, en die Uwen roemvollen belijder, onzen zaligen Vader Franciscus, heilrijk opgewekt hebt, om drie Orden te stichten, welke Gij door de Pausen der Kerk, Uwe plaatsbekleeders, hebt doen goedkeuren, wij smeecken ootmoedig Uwe onbegrensde goedheid, dat gij deze kleeding gelievet te zegenen † en te heiligen †, welke dezelfde zalige Franciscus gewild heeft, dat zijne metgezellen, de Broeders van Boetvaardigheid in de derde Orde zouden dragen als een teeken van boetvaardigheid en als een krachtig wapen tegen de wereld, het vleesch en den duivel; opdat deze Uw dienaar (*of*: deze Uwe dienaars) die kleeding godvruchtig aannemende, zich zoo-

regnas in sæcula sæculorum.

R. Amen.

danig met U bekleede, dat hij (*of: zij*) in den geest van ootmoedigheid tot den dood toegetrouwd en weg uwergeboden bewandele. Die leeft en heerscht in de eeuwen der eeuwen.

R. Amen.

Zijn er meer personen om het habijt te ontvangen, dan gehruikt men het meervoud in plaats van het enkelvoud.

Voor de zegening van het koord zegt de priester:

OREMUS.

Deus, qui ut servum redimeres, Filium tuum per manus impiorum ligari voluisti, benedic† quæsumus, cingulum istum; et præsta ut famulus tuus, qui (*vel* famula tua, quæ) hoc pœnitentiæ ligamine præcingitur, vinculorum ejusdem Domini nostri Jesu Christi perpetuo memor existat, tuisque

LATEN WIJBIDDEN.

O God, die om ons slaven vrij te koopen, gewild hebt, dat Uw Zoon door de handen der goddeloozen gebonden werd; wij bidden U, zegen † dit koord, en geef, dat Uw dienaar (*of: Uwe dienaars*), die zich met dien band van boetvaardigheid omgordt, altijd de koorden van

semper obsequiis alligatum (*vel* alligatam) se esse cognoscat. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum etc.

R. Amen.

dienzelfden Jesus Christus, onzen Heer, in-dachtig zij, en zich zelven als voor altijd aan uwen dienst verbonden beschouwe. Door denzelfden Jezus Christus, onzen Heer, Uwen Zoon, die met U leeft en heerscht in de eenheid des H. Geestes.

R. Amen.

Hierna besproeit de Priester het KLEED en het KOORD met wijwater, zonder iets te zeggen. Daarna op den ondersten trap van het altaar of op de voet trede neerknielende, heft hij den lofzang *Veni Creator* aan dien hij beurtelings met de omstanders ten einde toe leest of zingt; vervolgens wendt hij zich tot den postulant, die vóór het altaar is neergeknield, en zegt:

Exuat te Dominus veterem hominem cum actibus tuis, et cortuum avertata sæculi pompis quibus abrenunciasti, dum Baptismum suscepisti.

R. Amen.

De Heer ontkleede U van den ouden mensch met zijne werken, en keere Uw hart af van de ijdelheden der wereld, waaraan gij verzaakt hebt toen gij het Doopsel ontvingt. R. Amen.

Alsdan hangt hij hem het habijt of het scapulier om, zeggende :

Induat te Dominus novum hominem, qui secundum Deum crea- tus est in justitia et sanctitate veritatis. R. Amen.	De Heer bekleede u met den nieuwen mensch die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid. R. Amen.

Hem daarna het koord aangevende, zegt hij:

Præcingat te Domi- nus cingulo puritatis, et extinguat in lumbis tuis humorem libidinis, ut maneat in te virtus continentiæ et castita- tis. R. Amen.	De Heer omgorde U met het koord van zuiverheid, en doove in Uwe lendenen de begeerlijkheid uit, opdat de deugd van onthouding en zuiverheid in U blijve. R. Amen.

Eindelijk overhandigt hij hem de BRANDENDE WASKAARS, met de woorden:

Accipe, Frater carissime (<i>vel</i> Soror carissima,) lumen Cristi, in signum immortalitatis tuæ, ut mortuus (<i>vel</i> mortua) mundu, Deo vivas, fugiens opera te-	Ontvang, beminde broeder (<i>of</i> zuster) het licht van Christus, tot teeken uwer onsterfelijkheid, opdat gij gestorven zijnde aan de wereld, voor God levet,

nebrarum. Exurge a mortuis, et illuminabit te Christus.

R. Amen.

door de werken der duisternis te ontvluchten. Sta op van de dooden, en Christus zal u verlichten.

R. Amen.

Ten slotte heft de Priester, naar het altaar gekeerd, den Psalm aan:

Laudate Dominum, omnes gentes; * laudate eum omnes populi.

Quoniam confirmata est supernos misericordia ejus; * et veritas Domini manet in æternum.

Gloria Patri et Filio, * et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, * et in sæcula sæculorum. Amen.

V. Confirma hoc Deus quod operatus es in nobis.

R. A templo sancto tuo quod est in Jerusalem.

Looft den Heer, alle natiën, looft Hem, alle volkeren.

Want groot is zijne barmhartigheid jegens ons, en eeuwig duurt des Heeren trouw.

Glorie zij den Vader en den Zoon, en den Heiligen Geest.

Gelijk het was in het begin, en nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

V. Bekrachtig, o God, hetgeen Gij in ons hebt uitgewerkt.

R. Van uit Uwen heiligen tempel, die te Jerusalem is.

V. Salvam fac servum
tuum (*vel* salvam fac
famulam tuam).

R. Deus meus, speran-
tem in te.

V. Mitte ei Domine
auxilium de Sancto.

R. Et de Sion tuere
eum (*vel* eam).

V. Nihil proficiat inimi-
cus in eo (*vel* in ea).

R. Et filius iniquita-
tis nos apponat no-
cere ei.

V. Domine exaudi ora-
tionem meam.

R. Et clamor meus ad
Te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Deus misericordiæ,
Deus pietatis, Deus a
quo bona cuncta pro-
cedunt, sine quo nihil

V. Behoed Uwen die-
naar (*of* Uwe diena-
res).

R. Die op U hoopt, o
mijn God.

V. Zend hem (*of* haar)
o Heer, hulp van uit
Uw heiligdom.

R. En bescherm hem
(*of* haar) van uit
Sion.

V. Devijand winnen niets
op hem (*of* haar).

R. En de zoon der on-
gerechtigheid onder-
neme het niet hem (*of*
haar) te schaden.

R. Heer, verhoor mijn
gebed.

R. En mijn geroep ko-
me tot U.

V. De Heer zij met u.

R. En met uwen geest.

LATEN WIJ BIDDEN.

O God van barm-
hartigheid, God van ge-
nade, God van wien
alle goed voortkomt,

sanctum inchoatur, nihilque perficitur. precibus nostris benignus assiste, et hunc famulum tuum (*vel* hanc famulam tuam,) cui in tuo sancto nomine sacramentum poenitentiae habitum imposuimus, ab omnibus periculis mentis et corporis tua protectione defende, et concede ei in sancto proposito, ad finem usque perseverare, ut peccatorum suorum remissione percepta, ad consortium electorum tuorum pervenire mereatur.

Deus, qui per immaculatam Virginis Conceptionem, dignum Filio tuo habitaculum præparasti: quæsumus; ut qui ex morte ejusdem Filii tui prævisa,

zonder wien niets heiligs ondernomen of voltrokken wordt, verhoor goedgunstig onze gebeden en bescherm dezen uwen dienaar (*of* deze uw edienares), dien (die) wij in uwen naam met het heilig kleed der boetvaardigheid bekleed hebben, tegen alle gevaren der ziel en des lichaams, en verleen hem (*of*: haar) in zijn (*of*: haar) heilig voornemen ten einde toe te volharden, opdat hij (*of*: zij) de vergiffenis zijner (*of*: harer) zonden bekomen hebbende, tot het gezelschap Uwer uitverkorenen verdiene te geraken.

O God, die door de Onbevleete Ontvangenis der H. Maagd eene waardige woonplaats voor uwen Zoon hebt voorbereid; wij bidden U, dat Gij, die, wegen,

eam ab omni labe præservasti, nos quoque mundos, ejus intercessionem, ad te pervenire concedas.

Deus, qui mira Crucis mysteria in tuo devotissimo confessore B. Francisco multiformiter demonstrasti, da famulistuis, ipsius semper exempla sectari, et assidue ejusdem Crucis meditatione muniri.

het voorzien van den dood van dienzelfden uwen Zoon, haar van allesmetbewaardhebt, ook ons verleenet van door hare voorspraak vlekkeloos tot U tenaderen.

O God, die in uwen van liefde brandenden belijder, den zaligen Franciscus, de wondervolle geheimen van het Kruis op veelvuldige wijze hebt doen uitschijnen, geef aan Uwe dienaren, dat zij altijd zijne voorbeelden volgen, en zich door de aanhoudende overweging van datzelfde Kruis versterken.

VOOR EEN MEDEBROEDER.

Deus, qui B. Ludovicum Confessorem tuum de terreno regno ad cœlestis regni gloriam transtulisti; ejus

O God, die Uwen Belijder, den H. Ludovicus, van het aardsche Koninkrijk tot de glorie van het hemelrijk

quæsumus, meritis et
intercessione, Regis
Regum Jesu Christi
Filii tui, fæcias nos esse
consortes. Qui tecum
vivit.

R. Amen.

hebt overgevoerd; wij
smeeken U door zijne
verdiensten en voor-
spraak, maak ons deel-
genooten van den Ko-
ning der Koningen, Je-
sus Christus, Uwen
Zoon, die met U leeft
en heerscht in de een-
heid des H. Geestes, in
de eeuwen dereeuwen.

R. Amen.

VOOR EENE MEDEZUSTER.

Tuorum corda Fide-
lium, Deus miserator,
illustra, et B. Elisa-
beth precibus gloriosis,
fac nos prospera mun-
di despicere, et cœlesti
semper consolatione
gaudere. Per Christum
Dominum nostrum.

R. Amen.

O barmhartige God,
verlicht de harten Uwer
geloovigen, en doe ons
doorderoemvolle voor-
sprak van de zalige
Elisabeth den voor-
spoed der wereld ver-
achten en de hemelsche
 vertroosting altijd ge-
nieten. Door Christus
onzen Heer.

R. Amen.

Daarna zegt de Visitator:

V. Domine exaudi ora-
tionem meam.

V. Heer, verhoor mijn
gebed.

R. Et clamor meus ad te veniat.	R. En mijn geroep kome tot U.
V. Benedicamus Domino.	V. Laten wij den Heer zegenen.
R. Deo gratias.	R. God zij gedankt.

En naar de omstaanders gekeerd geeft hij allen den zegen, zeggende;

Benedictio Dei omnipotentis Patris, et Filii † et Spiritus Sancti, descendat super vos, et maneat semper.	De zegen van den almachtigen God, den Vader en den Zoon † en den H. Geest dale over U neder en blijve altijd met U.

R. Amen.

R. Amen.

Na het einde der plechtigheid worden de naam en voornaam van den nieuweling (of van de nieuwelinge), alsmede zijne geboorte- en woonplaats en de dag der inkleeding volgenderwijze op het register ingeschreven:

Anno Domini . . . , mense . . . , die . . . , in Ecclesia N . . . , (vel oratorio vel in loco decenti domus . . .) præsente Fratrum (vel Sororum) Congregatione:

Infrascriptus ego N. Director (vel Sacerdos facultate munitus, aut Visitator aut Guardianus) habitum Tertii Ordinis Pœnitentium S. Francisci imposui Domino N. N. (vel Dominae N. N.). habenti domicilium in civitate . . . (vel loco . . .)

In quorum fidem ego scripsi.

ARTIKEL III.

Volgorde bij de Professie.

I. Op den dag der professie heeft er eene plechtige Congregatie plaats, en het altaar wordt versierd als op feestdagen. De novice, die, zoo mogelijk het volledig habijt der Orde, of tenminste scapulier en koord uitwendig draagt, knielt vóór het altaar op den grond neder, terwijl de priester, in koorhemd en witte stoel boven op de voetterede geknielt, aanheft:

Veni, Creator Spiritus, etc. (Zie bladz. 48.)

V. Emitte Spiritum
tuum et creabuntur.

R. Et renovabis faciem
terræ.

V. Zend Uwen geest
uit, en zij zullen her-
schapen worden.

R. En gij zult het
aanschijn der aarde
vernieuwen.

OREMUS.

Deus, qui corda fi-
delium Sancti Spiritus
illustratione docuisti;
da nobis in eodem Spi-
ritu recta sapere, et
de ejus semper conso-
latione gaudere.

LATEN WIJ BIDDEN.

O God, die de har-
ten der geloovigen
door de verlichting van
den Heiligen Geest
hebt onderwezen, geef
dat wij in dienzelfden
Geest de ware wijs-
heid erlangen, en ons
altijd over zijne ver-
troosting verblijden.

Da, quæsumus Domine, huic famulo tuo (*vel* huic famulæ tuæ) quem (*vel* quam) Ordinis habitu decorare jam dignatus es, ad inchoati operis perfectionem feliciter pervenire. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

Geef, bidden wij U, o Heer, aan dezen Uwen dienaar (deze Uwe dienaars), dien (die) Gij U reeds gewaardigd hebt met het kleed der Orde te vereeren, dat hij (*of* zij) gelukkig tot de voltrekking van het begonnen werkmo-ge komen. Door Christus onzen Heer.

R. Amen.

2. Hierna vraagt de Priester, vóór het altaar gezeten aan den novice, die vóór hem ligt neergeknield:

Frater N... (*vel* Sor N. .), quid postulas?

Broeder N... (*of* zuster N...) wat verlangt gij?

De novice antwoord:

R. Pater, postulo admitti ad sanctam professionem in Tertio Ordine S. Francisci, ut in eo usque ad mortem Deo serviam.

Eerwaarde Vader, ik vraag toegelaten te worden tot de heilige professie in de Derde Orde van den Heiligen Franciscus, om daarin God tot den dood te dienen.

Na Deo Gratias geantwoord te hebben, zal de Priester de heiligheid der professie, welke de novice gaat afleggen, in weinige woorden doen uitkomen; daarbij moet hij evenwel uitdrukkelijk te kennen geven, dat die professie volstrekt geene belofte in zich besluit, noch eenige andere verplichting die op straf van zonde verbindend is, en dat de Tertiariissen, volgens den Regel zelven en volgens de verklaring van den H. Stoel, in geen enkel opzicht eenige andere verplichting in geweten op zich nemen, dan andere Christenen. Echter zal hij den ijver van den novice prijzen en aanmoedigen door de heilzame uitwerkselen der professie aan te toonen uit een of ander voorbeeld der heiligen of door andere beschouwingen volgens omstandigheden voor te dragen. Na deze korte aansporing knielt de novice met gevouwen handen vóór den Priester neder, en spreek het volgend formulier van professie uit:

Ego N. coram Deo omnipotenti, ad honorem Immaculatæ B. V. Mariæ, et B. Patris Francisci omniumque Sanctorum, promitto servare mandata Dei toto tempore vitæ meæ, et Regulam Tertii Ordinis, ab eodem Beato Francisco institutam, juxta formam a Nicolao Papa Quarto et a Leone Decimotertio confirmatam; item satisfacere ad Visitato-

Ik N. beloof in tegenwoordigheid van God almachtig, ter eere van de onbevleete Heilige Maagd Maria, den Heiligen Vader Franciscus en alle Heiligen, geheel den tijd mijns levens de geboden Gods te onderhouden, alsook den Regel der Derde Orde, door denzelfden Heiligen Franciscus ingesteld, volgens den vorm, welken door de Pausen Nicolaus den

ris placitum pro transgressionibus contra eamdem Regulam commissis.

Vierden en Leo den Dertienden is bekrachtigd; tevens beloof ik, volgens goedvinden van den Visitator te voldoen voor de overtredingen, die ik tegen dezen Regel mocht begaan.

De Priester voegt daaraan toe:

Et ego ex parte Dei, si hæc observaveris, promitto tibi vitam æternam. In nomine Patris, et Filii † et Spiritus Sancti.

R. Amen.

En ik beloof U van Gods wege, indien Gij dat onderhoudt, het eeuwig leven. In den naam des Vaders, en des Zoons † en des H. Geestes.

R. Amen.

3. Allen staan op; men zingt den lofzang *Te Deum Laudamus* en al de medebroeders, (doch alleen de Discreten of raadsleden, indien het getal der medebroeders te groot is) geven achtereenvolgens den vrede aan den nieuwgeprofeste, zeggende: *Pax tecum*, waarop deze antwoordt: *Et cum spiritu tuo*. Hetzelfde doen de zusters met hare medezuster.

Te Deum laudamus: te Dominum confitemur.

Te æternum Patrem omnis terra veneratur.

U, o God, loven wij:
U, o Heer, prijzen wij.

U, eeuwige Vader,
vereert de gansche aarde.

Tibi omnes angeli,
tibi cœli et universæ
potestates.

Tibi Cherubim et Se-
raphim incessabilivoce
proclamant.

Sanctus,
Sanctus,
Sanctus, Dominus,
Deus Sabaoth.

Pleni sunt cœli et
terra majestatis gloriæ
tuæ.

Te gloriosus Apos-
tolorum chorus.

Te prophetarum lau-
dabilis numerus.

Te Martyrum candi-
datus laudat exercitus.

Te per orbem terra-
rum sancta confitetur
Ecclesia.

Patrem immensæ
Majestatis.

Venerandum tuum
verum et unicum Fi-
lium.

U loven alle Enge-
len, U alle Hemelen en
alle Machten,

U roepen de Cheru-
bijnen en Serafijnen
zonder ophouden toe:

Heilig,

Heilig,

Heilig, de Heer, God
der Heirscharen.

Hemel en aarde zijn
vol van de heerlijkheid
uwer Majesteit.

U looft het schitte-
rend koor der Apos-
telen.

U prijst de lofwaar-
dige schaar der Profe-
ten.

U roemt het luister-
rijk heir der Martela-
ren,

U belijdt de H. Kerk
over geheel de aarde.

Vader der onmete-
lijke Majesteit.

En uwen aanbid-
denswaardigen waren
en eenigen Zoon.

Sanctum quoque Pa-
raclitum Spiritum.

Tu Rex gloriæ,
Christe.

Tu Patris sempiter-
nus es Filius.

Tu ad liberandum
suscepturus hominem
non horruisti Virginis
uterum.

Tu, devicto mortis
aculeo, aperuisti cre-
dentibus regna cœlo-
rum.

Tu ad dexteram Dei
sedes, in gloria Patris.

Judex crederis esse
venturus.

Alsmede den H.
Geest, den vertrooster.

Gij, Christus, zijt de
Koning der glorie.

Gij zijt de eeuwige
Zoon des Vaders.

Gij hebt, toen Gij
om ons te verlossen de
menschheid aannaamt,
den schoot eenermaagd
niet geschroomd.

Gij hebt, na den
prikkel des doods ver-
wonnen te hebben,
den geloovigen het he-
melrijk geopend.

Gij zit aan de rech-
terhand Gods in de heer-
lijkheid des Vaders.

Wij gelooven, dat
Gij als Rechter zult
komen.

Bij het volgende vers knielt men.

Te ergo quæsumus,
tuis famulis subveni,
quos pretioso sanguine
redimisti.

Daarom bidden wij
U, kom Uwen dienaren
te hulp, die Gij met Uw
dierbaar bloed hebt
verlost.

Aeterna fac, cum
sanctis tuis, in gloria
numerari.

Salvum fac populum
tuum, Domine, et bene-
dic hæreditati tuæ.

Et rege eos, et extolle
illosque in æternum.

Per singulos dies
benedicimus te.

Et laudamus nomen
tuum in sæculum et in
sæculum sæculi.

Dignare, Domine,
die isto, sine peccatis nos
custodire.

Miserere nostri, Do-
mine, miserere nostri.

Fiat misericordia tua,
Domine super nos,
quemadmodum spera-
vimus in te.

In te Domine, speravi,
non confundar in æter-
num.

Laat hen allen in de
eeuwige heerlijkheid
onder uwe Heiligen
gesteld worden.

Maak uw volk zalig,
o Heer, en zegen uw
erfdeel.

En bestuur hen, en
verhef ze tot in eeuwig-
heid.

Elken dag loven wij
U.

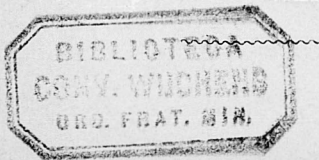
En wij prijzen uwen
Naam in de eeuwig-
heid der eeuwigheden.

Gewaardig u, o Heer,
ons heden van alle zon-
den te bewaren.

Ontferm U onzer o
Heer, ontferm U onzer.

Doe Uwe barmhar-
tigheid op ons nederko-
men, naarmate wij ver-
trouwd hebben op U.

Op U, o Heer, heb ik
gehoopt, en in eeuwig-
heid zal ik niet be-
schaamd worden.

Nadat het *Te Deum* gezongen is, zegt men:

V. Confirma hoc Deus,
quod operatus es in
nobis.

R. A templo sancto tuo
quod est in Jerusa-
lem.

V. Salvum fac servum
tuum (*vel* salvam fac
famulam tuam).

R. Deus meus speran-
tem in Te.

V. Mitte ei Domine
auxilium de sancto.

R. Et de Sion tuere
eum (*vel* eam).

V. Nihil proficiat ini-
micus in eo (*vel* ea)

R. Et filius iniquitatis
non apponat nocere ei.

V. Domine exaudi ora-
tionem meam.

R. Et clamor meus ad
te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

V. Bekrachtig, o God,
hetgeen Gij in ons
hebt uitgewerkt.

R. Van uit uwen heili-
gen tempel diete Je-
rusalem is.

V. Behoed Uwen die-
naar (*of* Uwe die-
nares.)

R. Die op U hoopt, o
mijn God.

V. Zend hem (*of* haar)
o Heer, hulp van uit
Uw heiligdom.

R. En bescherm hem
(*of* haar) van uit
Sion.

V. Devijandwinnen niets
op hem (*of* haar).

R. En de Zoon der on-
gerechtigheid onder-
neme het niet hem
(*of* haar) te schaden.

V. Heer, verhoor mijn
gebed.

R. En mijn geroep
kome tot U.

V. De Heer zij met u.

R. En met uwen geest.

OREMUS.

Deus, cujus misericordiae non est numerus, et bonitatis infinitus est thesaurus, piissimae majestati tuae pro collatis donis gratias agimus, tuam semper clementiam exorantes, ut qui petentibus postulata concedis, eosdem non deserens ad praemia futura disponas.

Deus, qui per immaculatam Virginis Conceptionem, dignum Filio tuo habitaculum praeparasti, quaesumus, ut qui ex morte ejusdem Filii tui praevisa, eam ab omni labe praeservasti, nos quoque mundos, ejus intercessionem, ad te pervenire concedas.

LATEN WIJ BIDDEN.

O God wiens barmhartigheden zonder tal zijn en wiens goedheid een onuitputbare schat is, wij brengen dank aan Uwe weldadige Majesteit voor de verleende weldaden, en smeeken voortdurend Uwe goedertierenheid, dat Gij, die aan de biddenden geeft hetgeen zij U vragen, hen nimmer verlaat, maar hen tot de toekomstige belooningen geschikt maakt.

O God, die door de Onbevleete Ontvangenis der H. Maagd eene waardige woonplaats voor Uwen Zoon hebt voorbereid; wij bidden U, dat Gij, die, wegens het voorzien van den dood van dienzelfden Uwen zoon, haar van alle smet bewaard hebt, ook ons verleenet

Domine Jesu Christe, qui, frigescente mundo, ad inflammandum corda nostra tui amoris igne, in carne beatissimi Patris nostri Francisci passionis tuæ sacra Stigmata renovasti: concede propitius; ut ejus meritis et precibus, crucem jugiter feramus, et dignos fructus poenitentiae faciamus.

van door hare voor-
spraak vlekkeloos tot
U te naderen.

O Heer Jesus Christus, die toen de wereld in de liefde verkoelde, om onze harten door het vuur uwer liefdete ontsteken, de heilige teekenen van Uw lijden in het lichaam van onzen allerzaligsten Vader Franciscus vernieuwd hebt, geef genadig, dat wij door zijne verdiensten en gebeden het Kruis gedurig mogen dragen en waardige vruchten van boetvaardigheid voortbrengen.

VOOR EEN MEDEBROEDER.

Deus, qui B. Ludovicum Confessorem tuum de terreno regno ad coelestis regni gloriam transtulisti: ejus,

O God, die Uwen Belijder, den H. Ludovicus, van het aardsche Koninkrijk tot de glorie van het hemelrijk

quæsumus, meritis et
intercessione, Regis
Regum Jesum Christi
Filii tui facias nos esse
consortes. Qui tecum
vivit.

R. Amen.

hebt overgevoerd; wij
smeeken U door zijne
verdiensten en voor-
spraak, maak ons deel-
genooten van den Ko-
ning der Koningen, Je-
sus Christus, Uwen
Zoon, die met U leeft en
heerscht in de eenheid
des H. Geestes, in de
eeuwen der eeuwen.

R. Amen.

VOOR EENE MEDEZUSTER.

Tuorum corda Fide-
lium, Deus miserator,
illustra, et B. Elisa-
beth precibus gloriosis,
fac nos prospera mun-
di despiciere, et cœlesti
semper consolatione
gaudere. Per Christum
Dominum nostrum.

R. Amen.

O barmhartige God,
verlicht de harten Uwer
geloovigen, en doe ons
door de roemvolle voor-
sprak van de zalige
Elisabeth den voor-
spoed der wereld ver-
achten en de hemelsche
 vertroosting altijd ge-
nieten. Door Christus
onzen Heer.

R. Amen.

Deus, qui famulum
 tuum (*vel* famulam
 tuam) a vanitate sæ-
 culi conversum (*vel*
 conversam) ad bravium
 supernæ vocationis as-
 sequendum accendis;
 pectori ejus illabere, et
 gratiam tuam, quia in
 te perseveret, illi infun-
 de: ut protectionis tuæ
 munitus (*vel* munita)
 præsidiis, quod te do-
 nante promisit, adim-
 pleat, et sancte vivendi
 aliis semper exemplum
 præbens, ad ea, quæ
 perseverantibus pro-
 missa sunt, æterna
 præmia perveniat. Per
 Dominum etc.

R. Amen.

O God, die Uwen die-
 naar (*of* Uwe dienaars)
 van de ijdelheid der
 wereld hebt afgetrok-
 ken en hem (*of* haar)
 opgewekt om de kroon
 der hemelsche roeping
 te bekomen, daal in zijn
 (*of* haar) hart neder
 en stort er de genade
 van volharding in, op-
 dat hij (*of* zij) door de
 hulp Uwer bescherming
 versterkt zijnde, vol-
 brenge wat hij (*of* zij)
 door Uwe genade be-
 loofd heeft, dat hij (*of*
 zij) aan de anderen al-
 tijd een voorbeeld van
 heiligen levenswandel
 geve en tot die eeuwi-
 ge belooning gerake,
 welke beloofd is aan
 hen, die volharden. Door
 onzen Heer Jesus Chris-
 tus, die met U leeft en
 heerscht in de eenheid
 des H. Geestes, God in
 de eeuwen der eeuwen.

R. Amen.

Daarna geeft de priester aan den nieuw geprofeste den zegen, dien de H. Vader Franciscus aan zijne leerlingen gaf:

Benedicattibi Dominus, et custodiat te. Ostendat Dominus faciem suam tibi, et misereatur tui. Convertat Dominus vultum suum ad te, et det tibi pacem. — Dominus te benedicat †. Amen.

De Heer zegene u, en beware u. De Heer toone u zijn aanschijn, en ontferme zich over u. De Heer wende zijne oogen tot u en verleene u vrede. Dat de Heer u zegene. † Amen.

Vervolgens over allen:

Benedictio Dei omnipotentis, Patris, et Filii et Spiritus Sancti descendat super vos, et maneat semper.

R. Amen.

De zegen van den Almachtigen God, den Vader en den Zoon † en den H. Geest dale over u neder en blijve altijd met u.

R. Amen.

Eindelijk geeft hij den nieuwgeprofeste de voeten van het kruisbeeld te kussen, ten teeken der eeuwige liefde tot Jezus Christus en van het altijddurend verbond.

4. Aanstonds na de Congregatie wordt de verklaring der afgelegde professie op de volgende wijze in het register der professie ingeschreven:

Infrascriptus ego N, Director (*vel* Sacerdos) ad professionem in Tertio Ordine Pœnitentium S. Francisci admisi Dominum N. N., qui receperat habitum anno. . . , mense. . . , die. . . . In quorum fidem etc.

Volgt de onderteekening van den P. Directeur of van den wettig gemachtigten Priester.

In gevaar van sterven is het den novice vergund de professie te vervroegen en die zelfs te doen bij iederen biechtvader, indien er niet gemakkelijk een gevolmachtigde priester te vinden is (want de Generale Ministers hebben verklaard, dat in dit geval alle biechtvaders de noodige macht bezitten; doch zulk eene vervroegde professie moet op de registers niet ingeschreven worden vóór den dood van den medebroeder, daar deze, ingeval van herstel, de professie op nieuw moet doen, en zij alsdan opgeteekend wordt.

ARTIKEL IV.

*Bijzondere Congregatie of Conferentie
der Raadsleden.*

Eens in de maand zullen de Pater Visitator of Directeur, de Minister en allen die eene bediening uitoefenen, alsmede de andere raadsleden afzonderlijk bijeen-

komen. De Pater Directeur, of de Visitator of de Gardiaan zal Voorzitter zijn: de Minister, de andere dienstboden en de raadsleden nemen ieder volgens zijn rang plaats; daarna zeggen zij:

Veni, Sancte Spiritus etc.	Kom, Heiligen Geest, enz. (<i>Zie bladz. 2.</i>)
Sub tuum præsidium etc.	Onder uwe bescher- ming enz. (<i>Zie bladz. 2.</i>)
Respice, beate etc.	Zie, o gelukzalige enz. (<i>Zie bladz. 3.</i>)
Kyrie eleison, etc.	Heer, ontferm u on- zer, enz. (<i>Zie bladz. 3.</i>)
Mentes nostras, etc.	Wij bidden U, enz. (<i>Zie bladz. 4.</i>)

Op het einde der vergadering wordt gezegd:

Kyrie eleison. Christe eleison.	Heer, ontferm u onzer. Christus, ontferm u on- zer.
Kyrie eleison. Pater noster, <i>secreto</i> .	Heer ontferm u onzer. Onze Vader, <i>in stilte</i> .
V. Et ne nos inducas in tentationem.	V. En leid ons niet in bekoring.
R. Sed libera nos a malo.	R. Maar verlos ons van den kwade.
V. Memoresto Congre- gationis tuæ.	V. Wees uwe verga- dering indachtig.
R. Quam possedisti ab initio.	R. Die U van het begin heeft toebehoord.

V. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Præsta nobis, quæsumus Domine, auxilium gratiæ tuæ, ut quæ, te auctore, facienda cognovimus, te adjuvante implere valeamus.

Deus, sine quo nihil est validum nihil sanctum, multiplica super nos misericordiam tuam, ut te rectore, te duce, sic transeamus per bona temporalia, ut non amittamus æterna Per Christum etc.

Agimus Tibi gratias
Omnipotens Deus, pro

V. Heer verhoor mijn gebed.

R. En mijn geroep komme tot u.

V. De Heer zij met u.

R. En met uwen geest.

LATEN WIJ BIDDEN.

Wij bidden U, o Heer, verleen ons de hulp uwer genade, opdat hetgeen wij door Uwe verlichting als onzen plicht kennen, wij door Uwen bijstand mogen vervullen.

O God, zonder wien nietskrachtig, nietsheilig is, schenk ons uwe overvloedige barmhertigheid, opdat wij, onder uwe bestiering en geleiding, zulk gebruik maken van de tijdelijke goederen, dat wij de eeuwige niet verliezen. Door Christus, onzen Heer. Amen.

Wij bedanken U, o almachtige God, voor

universis beneficiis
tuis: qui vivis et regnas
in sæcula sæculorum.

R. Amen.

V. Benedicamus Do-
mino.

R. Deo gratias.

V. Et fidelium animæ
per misericordiam
Dei requiescant in
pace.

R. Amen.

al Uwe weldaden. Die
leeft en heerscht in de
eeuwen der eeuwen.

R. Amen.

V. Laten wij den Heer
zegenen.

R. God zij gedankt.

V. En dat de zielen der
geloovigen door Gods
barmhartigheid rus-
ten in vrede.

R. Amen.

ARTIKEL V.

Verkiezingen.

Men zingt of leest den lofzang *Veni, Creator Spiritus*, etc.
(Zie bladz. 4.)

Na afloop der verkiezing worden de namen der ge-
kozenen bekend gemaakt; daarna zingt men den lof-
zang *Te Deum laudamus*.

(Zie bladz. 28.)

Vervolgens:

V. Confirma hoc, Deus,
quod operatus es in
nobis.

V. Bekrachtig, o God,
hetgeen Gij in ons
hebt uitgewerkt.

R. A templo sancto tuo, quod est in Jerusalem.	R. Van uit Uwen heiligen tempel, die te Jerusalem is.
V. Ora pronobis, Sancta Dei Genitrix.	V. Bid voor ons Heilige Moeder Gods.
R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.	R. Opdat wij waardig worden de beloften van Christus.
V. Signasti, Domine, Servum tuum Franciscum.	V. Gij hebt, o Heer, Uwen dienaar Franciscus geteekend.
R. Signis redemptionis nostræ.	R. Met de teekenen onzer Verlossing.
V. Domine exaudi orationem meam.	V. Heer, verhoor mijn gebed.
R. Et clamor meus ad te veniat.	R. En mijn geroep kome tot U.
V. Dominus vobiscum.	V. De Heer zij met U.
R. Et cum spiritu tuo.	R. En met uwen geest.

OREMUS.

Deus, cujus misericordiæ non est numerus, et bonitatis infinitus est thesaurus piissimæ majestati tuæ pro collatis donis gratias agimus, tuam semper clementiam exorantes, ut qui petentibus

LATEN WIJBIDDEN.

O God, wiens barmhertigheden zonder tal zijn en wiens goedheid een onuitputbare schat is, wij brengen dank aan Uwe weldadige Majesteit voor de verleende weldaden, en smeeken voortdurend

postulata concedis, eosdem non deserens ad præmia futura disponas.

Deus qui per immaculatam Virginis Conceptionem, dignum Filio tuo habitaculum præparasti, quæsumus, ut qui ex morte ejusdem filii tui prævisa, eam ab omni labe præservasti, nos quoque mundos, ejus intercessionem, ad te pervenire concedas.

Domine Jesu Christe, qui, frigescente mundo ad inflammandum corda nostra tui amoris igne, in carne beatissimi Patris nostri Francisci passionis tuæ sacra Stigmata re-

Uwegoedertierenheid dat Gij die aan de bidgenden geeft hetgeen zij U vragen, hen nimmer verlaat, maar hen tot de toekomstige belooningen geschikt maket.

O God die door de Onbevleete Ontvangenis der H. Maagd eene waardige woonplaats voor Uwen Zoon hebt voorbereid; wij bidden U, dat Gij, die, wegens het voorzien van den dood van dienzelfden Uwen Zoon, haar van alle smet bewaard hebt, ook ons verleenet van door hare voorpraak vlekkeloos tot U te naderen.

O Heer Jezus Christus, die toen de wereld in de liefde verkoelde, om onze harten door het vuur Uwer liefde te ontsteken, de heilige teekenen van uw lijden in het lichaam van

novasti; concede propitius; ut, ejus meritis et precibus, crucem jugiter feramus, et dignos fructus poenitentiae faciamus.

Qui vivis et regnas
in sæcula sæculorum.

R. Amen.

V. Benedicamus Domino.

R. Deo gratias.

Benedictio etc.

onzen allerzaligsten Vader Franciscus vernieuwd hebt, geef genadig, dat wij door zijne verdiensten en geboden het Kruis gedurig mogen dragen en waardige vruchten van boetvaardigheid voortbrengen.

Die leeft en heerscht in de eeuwen der eeuwen. R. Amen.

V. Laten wij den Heer zegenen.

R. God zij gedankt.

De zegen enz. Zie bladz. 24.

Dezelfde orde wordt onderhouden bij de verkiezing der medezusters.

ARTIKEL VI.

Flechtigheid der Visitatie.

Nadat de aankomst van den Visitator bekend gemaakt en de Congregatie bijeengekomen is, zingen de Broeders (of zusters) de volgende verzen van Psalm CV:

Confitemini Domino
quoniam bonus: * quoniam in sæculum misericordia ejus.

Looft den Heer, want Hij is goed: want zijne goedertierenheid duurt in eeuwigheid.

Quis loquetur potentias Domini, * auditas faciet omnes laudes ejus?

Beati qui custodiunt judicium, * et faciunt justitiam in omni tempore.

Memento nostri Domine, in beneplacito populi tui: * visita nos in salutari tuo:

Ad videndum in bonitate electorum tuorum, ad lætandum in lætitiagentistuaë; * ut lauderis cum hæreditate tua.

Gloria Patri etc.

V. Memento Congregationis tuaë.

R. Quam possedisti ab initio.

OREMUS.

Conscientias nostras, quæsumus Domine, visitando purifica: ut ve-

Wie kan des Heeren machtdaden uitspreken, wie al zijnen lof vermelden?

Gelukkig zijn ze, die doen wat recht is, die de deugd betrachten, ten allen tijde.

Gedenk aan ons, o Heer, in uwe goedheid jegens uw volk, bezoek ons met uw heil.

Opdat wij het geluk aanschouwen van uwe uitverkorenen, ons verblijden mogen over de blijdschap van uw volk: opdat Gij geprezen wordet met uw erfdeel.

Glorie zij den Vader enz.

V. Wees uwe vergadering indachtig.

R. Die U van het begin af heeft toebehoord.

LATEN WIJ BIDDEN.

Wij bidden U, o Heer, zuiver onze gewetens door uw bezoek, opdat

niens Dominus noster
Jesus Christus Filius
tuus, paratam sibi in
nobis inveniat mansio-
nem. Qui tecum vivit
et regnat etc.

R. Amen.

onze Heer Jesus Chris-
tus, uw Zoon, bij zijne
komsteen Hem voorbe-
reid verblijf in ons vin-
de, die met U leeft en
heerscht enz.

R. Amen.

**Daarna: *Veni, Creator Spiritus*, met het vers,
responsorie en de oratie (Zie bladz. 4 enz.)
De Visitatie eindigt met het gezang van Zacharias:**

Benedictus Dominus
Deus Israël, * quia vi-
sitavit, et fecit redemp-
tionem plebis suæ.

Et erexit cornu salu-
tis nobis, * in domo Da-
vid pueri sui;

Sicut locutus est per
os sanctorum, * qui a
sæculo sunt, prophetarum
ejus.

Salutem ex inimicis
nostris, * et de manu om-
nium, qui oderunt nos.

Ad faciendam mise-
ricordiam cum patri-

Gezegend is de Heer,
de God van Israël, om-
dat hij zijn volk be-
zocht en verlossing ge-
wrocht heeft.

En een reddings-
hoorn voor ons opge-
richt in het huis van
David, zijnen dienst-
knecht.

Gelijk hij gesproken
had door den mond
zijner heilige aloude
Profeten.

Redding van onze
vijanden en uit de hand
van allen die ons haten.

Om barmhartigheid te
doen aan onze vaders,

bus nostris; * et memorari testamenti sui sancti;

Jusjurandum, quod juravit ad Abraham, patrem nostrum, * daturum se nobis;

Ut sine timore, de manu inimicorum nostrorum liberati, * serviamus illi.

In sanctitate et iustitia coram ipso. * omnibus diebus nostris.

Et tu, puer, Propheeta Altissimi vocaberis; * praeibis enim ante faciem Domini parare vias ejus;

Addendam scientiam salutis plebi ejus, * in remissionem peccatorum eorum;

Per viscera misericordiae Dei nostri; * in quibus visitavit nos Oriens ex alto;

en gedachtig te wezen aan zijn heilig verbond;

Aan den eed welken hij gezworen heeft aan Abraham onzen vader, dat hij ons zoude geven;

Dat wij uit de hand onzer vijanden verlost, hem zonder vrees dienen,

In heiligheid en gerechtigheid voor hem, al onze dagen.

En Gij, o kind, zult een Profeet des Allerhoogsten genoemd worden, want gij zult den Heere voorafgaan om zijne wegen te bereiden.

Om aan zijn volk kennis des heils te geven ter vergeving hunner zonden;

Doordegroote barmhartigheid van onzen God, door welke ons de Opgaande uit den hoo-ge bezocht heeft,

Illuminare his, qui
in tenebris, et in umbra
mortis sedent; * ad di-
rigendos pedes nostros
in viam pacis.

Gloria Patri etc.

V. Visitasti terram et
inebriasti eam.

R. Multiplicasti locu-
pletare eam.

Om te verlichten die
in duisternis gezeten
zijn en in schaduw des
doods, ten einde onze
voeten te richten naar
den weg des vredes.

Glorie zij den Vader,
enz.

V. Gij hebt de aarde
bezocht en overvloe-
dig gedrenkt.

R. Gij hebt haar groo-
telijks verrijkt.

OREMUS.

Da famulis tuis, Do-
mine, indulgentiam pec-
catorum, consolatio-
nem vitæ, gubernatio-
nem perpetuam: ut tibi
servientes, ad tuam
jugiter misericordiam
pervenire mereantur.

Familiam tuam, quæ-
sumus Domine, conti-
nua pietate custodi: ut
quæ in sola spe gratiæ
cælestis innititur, tua

LATEN WIJ BIDDEN.

Geef, o Heer, aan
uwe dienaren de ver-
giffenis der zonden, de
 vertroosting des le-
vens, voortdurende be-
stiering, opdat zij U
dienende altijd uwe
barmhartigheid mogen
genieten.

Wij bidden U, o Heer,
bewaar uwe dienaren
door uwe aanhoudende
goedheid, opdat zij, die
alleen op de hoop der

semper protectione mun-
niatur. Per Christum
etc.

hemelschegenadesteu-
nen, altijd door uwe
bescherming verdedigd
worden. Door Christus,
onzen Heer.

R. Amen.

R Amen.

Ten slotte wordt de zegen met het H. Sacrament
gegeven, indien men daartoe verlof heeft; anders sluit
men met de gebeden als bij het einde der Congregatie.

ARTIKEL VII.

*Voorschriften, die men te onderhouden
heeft bij het oprichten eener
nieuwe Congregatie.*

**De voorzitter opent de Congregatie met het zingen
van Psalm CX :**

Confitebor tibi Do-
mine in toto corde meo:
* in consilio justorum
et congregatione.

Ik wil u loven, o
Heer, uit geheel mijn
hart, in den kring der
vromen en in de ver-
gadering.

Magna opera Domi-
ni, * exquisita in omnes
voluntates ejus.

Groot zijn de wer-
ken des Heeren, gepast
voor alle zijne oogmer-
ken.

Confessio et magnificentia opus ejus * et justitia ejus manet in sæculum sæculi.

Memoriam fecit mirabilium suorum, misericors et miserator Dominus: * escam dedit timentibus se.

Memor erit in sæculum testamenti sui: * virtutem operum suorum annuntiabit populo suo:

Ut det illis hæreditatem gentium: * opera manuum ejus veritas, et judicium.

Fidelia omnia mandata ejus: confirmata in sæculum sæculi, * facta in veritate et æquitate.

Redemptionem misit populo suo: * mandavit in æternum testamentum suum.

Lof en heerlijkheid is zijn doen, en zijne rechtvaardigheid houdt eeuwig stand.

Hij heeft eene gedachtenis gesticht voor zijne wonderen: barmhartig en genadig is de Heer, Hij verschaftte spijs aan zijne vereerders.

Zijn verbond is Hij in eeuwigheid indachtig. Hij gaf aan zijn volk zijne werkkraft te kennen.

Door hun der heidenen erf te geven: de werken zijner handen zijn getrouwheid en recht.

Al zijne geboden zijn onwrikbaar, voor eeuwig vastgesteld, op waarheid en gerechtigheid gegrond.

Hij zond verlossing aan zijn volk; Hij beval zijn verbond vooreeuwig te houden.

Sanctum et terribile
nomen ejus: * initium
sapientiæ timor Do-
mini.

Intellectus bonus
omnibus facientibus
eum: * laudatio ejus
manet in sæculum sæ-
culi.

Gloria Patri etc.

V. Sperate in eo omnis
congregatio populi.

R. Effundite coram illo
corda vestra.

OREMUS.

Omnipotens, sempi-
terne Deus, qui miseri-
cordia tua hos fideles
specialiter aggregasti:
in eorum corda, quæsu-
mus, Paraclitum qui a
te procedit infunde; il-
losque in tua fide et ca-
ritate corrobora, ut tem-
porali congregatione
proficiant ad æternæ
felicitatis augmentum.

Heilig en geducht is
zijn naam: de vrees des
Heeren is het begin der
wijsheid.

Recht verstand heb-
ben allen, die daarnaar
handelen. Zijn lof be-
staat in eeuwigheid.

Glorie zij den Vader
enz.

V. Stelt uwe hoop op
Hem, gij geheele ver-
gadering des volks.

R. Stort voor Hem uwe
harten uit.

LATEN WIJ BIDDEN.

Almachtige, eeuwige
God, die deze geloo-
vigen op eene bijzon-
dere wijze door Uwe
barmhartigheid hebt
vereenigd; wij bidden
U, stort in hunne har-
ten den vertrooster,
die van U voortkomt,
en versterk hen in Uw
geloof en Uwe liefde,
opdat hunne vereeni-

Deus, qui de vivis et electis lapidibus æternum majestati tuæ præparas habitaculum; largire his fidelibus benedictionem tuam; ut et ipsa tamquam lapides vivi superædificentur super lapidem vivum Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

Defende, quæsumus Domine, Beata Maria semper Virgine intercedente, istam ab omni adversitate familiam: et toto corde tibi prostratam, ab hostium propitiustuere clementer insidiis. Per Dominum etc.

R. Amen.

ging op aarde strekke tot vermeerdering van hungelukinden Hemel.

O God, die uit levende en uitverkoren steenen eene eeuwige woning voor Uwe Majesteit bereidt, verleent aan deze geloovigen Uwen zegen, opdat ook zij als levende steenen gebouwd worden op den levenden steen, onzen Heer, Jezus Christus, Uw Zoon.

Bewaar, bidden wij U, o Heer door de voorspraak van de H. Maria, al'tijd Maagd, deze Uwe dienaren van alle onheil, en wil hen die met een oprecht hart voor U zijn nedergeknield, genadig tegen de aanvallen der vijanden beschermen. Door onzen Heer enz.

R. Amen.

Na vervolgens het *Veni Creator* en de gebruikelijke gebeden bij het begin der vergaderingen gelezen te hebben, benoemt de Voorzitter de personen, die eene bediening moeten uitoefenen. Daarna maakt hij de verschillende dagen in het jaar bekend, waarop de aflaten kunnen verdiend worden, en sluit deze eerste vergadering met het *Te Deum*; na den lofzang zegt hij:

V. Benedicamus Patrem, et Filium, cum Sancto Spiritu.	V. Laten wij den Vader, en den Zoon, en den H. Geest zegenen.
R. Laudemus et superexaltemus eum in sæcula.	R. Laten wij Hem in alle eeuwen loven en verheffen.
V. Confirma hoc, Deus, quod operatus es in nobis.	V. Bekrachtig, o God, hetgeen Gij in ons hebt uitgewerkt.
R. A templo sancto tuo, quod est in Jerusalem.	R. Van uit Uwen heiligen tempel die te Jerusalem is.
V. Memor esto Congregationis tuæ.	V. Wees uwe vergadering indachtig.
R. Quam possedisti ab initio.	R. Die U van het begin af heeft toebehoord.
V. Domine exaudi orationem meam.	V. Heer verhoor mijn gebed.
R. Et clamor meus ad te veniat.	R. En mijn geroep kome tot U.
V. Dominus vobiscum.	V. De Heer zij met U.
R. Et cum spiritu tuo.	R. En met Uwen geest.

OREMUS.

Deus, cujus misericordiae non est numerus, et bonitatis infinitus est thesaurus, piissimae majestati tuae pro colatis donis gratias agimus, tuam semper clementiam exorantes, ut qui petentibus postulata concedis, eosdem non deserens ad praemia futura disponas.

Deus, largitor pacis, et amator caritatis: da famulis tuis, in nomine tuo congregatis, veram cum tua voluntate concordiam: ut ab omnibus liberentur adversis.

Deus, qui per immaculatam Virginis Conceptionem, dignum

LATEN WIJ BIDDEN.

O God wiens barmhartigheden zonder tal zijn en wiens goedheid een onuitputbare schat is, wij brengen dank aan Uwe weldadige Majesteit voor de verleende weldaden, en smeeken voortdurend Uwe goedertierenheid, dat Gij, die aan de biddende geeft hetgeen zij U vragen, hen nimmer verlaat, maar hen tot de toekomstige belooningen geschikt maakt.

O God, geveer des vredes en minnaar der liefde, verleen aan Uwe dienaren, die in Uwen naam vergaderd zijn, eeneware overeenstemming met Uwen wil, opdat zij van alle rampen verlost worden.

O God, die door de Onbevleete Ontvangenis der H. Maagd eene

Filio tuo habitaculum
præparasti, quæsu-
mus, ut qui ex morte
ejusdem Filii tui præ-
visa, eam ab omni labe
præservasti, nos quo-
que mundos, ejus inter-
cessionem, ad te perve-
nire concedas.

Deus, qui Ecclesiam
tuam beati Francisci
meritis foetu novæ pro-
lis amplificas, tribue
nobis ex ejus imitatione
terrena despicere, et
cælestium donorum
semper participatione
gaudere. Per Domi-
num etc.

R. Amen.

V. Benedicamus Domi-
no.

R. Deo gratias.

waardige woonplaats
voor uwen zoon hebt
voorbereid; wij bidden
U, dat Gij, die, wegens
het voorzien van den
dood van dienzelfden
uwen zoon, haar van
alle smet bewaard
hebt, ook ons verleent
van door hare voor-
spraak vlekkeloos tot
U te naderen.

O God, die uwe Kerk
door de verdiensten
van den Zaligen Fran-
ciscus met nieuwe kin-
deren vermeerderd;
geef ons, dat wij in na-
volging van hem de
aardsche goederen ver-
achten, en ons in het
genot der hemelsche
gaven altijd verblijden
mogen. Door onzen
Heer, enz.

R. Amen.

V. Laten wij den Heer
zegenen.

R. God zij gedankt.

V. Fidelium animæ per
misericordiam Dei
requiescant in pace.

R. Amen.

V. Dat de zielen der
geloovigen rusten in
vrede.

R. Amen.

Op het einde geeft hij den zegen, met het H. Sacrament, of ten minste den gewonen zegen, gelijk boven voor den dag der inkleeding gezegd is. (Zie bladz. 24).

Na de plechtigheid plaatst de Voorzitter, te zamen met degene die eene bediening verkregen hebben, het register van aanneming en professie en de andere boeken der Congregatie, met hunne afzonderlijke titels, in het archief, gelijk ook de wettige acte der voltrokken oprichting, welke akte kan opgesteld worden als volgt:

Anno Domini..., mense..., die... Infra-scriptus ego N. Guardianus (*vel* Visitor *aut* Director *aut* Sacerdos facultatibus legitimis a N. receptis munitus) erexi Congregationem Tertii Ordinis sub invocatione et patrocinio S. N., in loco..., Testibus N. N. præsentibus. In quorum fidem cum Testibus subscripsi.

ARTIKEL VIII.

*Wijze om aan de Tertiarissen den
Pauselijken zegen te geven.*

*Krachtens de vergunning van Paus Leo XIII
wordt de Pauselijke zegen tweemaal in 't jaar*

gegeven volgens het formulier van Benedictus XIV, doch niet op denzelfden dag of dezelfde plaats waarop de bisschop dien geeft. En aangezien volgens genoemd formulier deze zegen zich tot het volk uitstrekt, kan hij niet aan elken Tertiaris afzonderlijk, maar aan de gezamenlijke Congregatie gegeven worden; zulks moet gedaan worden door den Voorzitter, die verondersteld wordt voor dit geval de macht ontvangen te hebben om dien zegen te geven. — De Directeur of een ander Priester met de noodige macht voorzien, gaat in koorhemd en witte stoel gekleed, doch niet vergezeld van dienaren naar het altaar, en daar neergeknield, zegt hij:

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum et terram.

V. Salvum fac populum tuum, Domine.

R. Et benedic haereditati tuae.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Daarna zegt hij staande het volgende gebed.

OREMUS.

Omnipotens et misericors Deus, da nobis auxilium de sancto, et vota populi hujus in humilitate cordis veniam peccatorum pos-

centis, tuamque benedictionem postulantis et gratiam, clementer exaudi: dexteram tuam super eum benignus extende; ac plenitudinem divinae benedictionis effunde; qua bonis omnibus cumulatus, felicitatem et vitam consequatur aeternam. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Benedicat vos Omnipotens Deus, † Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus.

R. Amen.

Hierna gaat hij naar den kant van den Epistel en daar staande, geeft hij met een enkel teeken des kruises den zegen, terwijl hij met luider stem de volgende woorden uitspreekt:

Benedicat vos Omnipotens Deus, † Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus.

R. Amen.

ARTIKEL IX.

Formulieren van den zegen met vollen aflat voor de wereldlijke Tertiariissen.

Behalve den Pauselyken zegen is nog een andere zegen met vollen Aflat aan de Tertiariissen van den H. Franciscus verleend op zekere dagen des jaars, die men opgegeven vindt in de lijst van de

Aflaten (Hoofdst. I. n. 8), toegevoegd aan de bul Misericors Dei Filius, welke Paus Leo XIII, den 30 Mei 1883, heeft uitgevaardigd.

Formulier, door denzelfden Opperpriester Leo XIII, voorgescreven in zijne breve Quo universi van den 4 Juli 1882 :

Antiph. Intret oratio mea in conspectu tuo Domine; inclina aurem tuam ad preces nostras; parce Domine, parce populo tuo, quem redemisti sanguine tuo pretioso, ne in æternum irascaris nobis.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Pater noster, *secreto*.

V. Et ne nos inducas in tentationem.

R. Sed libera nos a malo.

V. Salvos fac servos tuos.

R. Deus meus, sperantes in te.

V. Mitte, Domine, auxilium de Sancto.

R. Et de Sion tuere eos.

V. Esto eis, Domine turris fortitudinis.

R. A facie inimici.

V. Nihil proficiat inimicus in nobis.

R. Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis.

V. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Deus, cui propium est miserere semper et parcere: suscipe deprecationem nostram, ut nos, et omnes famulos tuos, quos delictorum catena constringit, miseratio tuæ pietatis clementer absolvat.

Exaudi, quæsumus Domine, supplicum preces, et confitentium tibi parce peccatis; ut pariter nobis indulgentiam tribuas benignus et pacem.

Ineffabilem nobis, Domine, misericordiam tuam clementer ostende: ut simul nos et a peccatis omnibus exuas, et a pœnis, quas pro his meremur, eripias.

Deus, qui culpa offenderis, pœnitentia placaris: preces populi tui supplicantis propitius respice; et flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis nostris meremur, averte. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Daarna zegt men:

Confiteor etc. Misereatur etc. Indulgentiam etc.

De Priester vervolgt:

Dominus Noster Jesus Christus, qui beato Petro Apostolo dedit potestatem ligandi atque solvendi. Ille vos absolvat ab omni vinculo delictorum, ut habeatis vitam æternam, et vivatis in sæcula sæculorum. Amen.

Per sacratissimam Passionem et Mortem Domini Nostri Jesu Christi, precibus et meritis beatissimae semper Virginis Mariae, beatorum Apostolorum Petri et Pauli, beati Patris Nostri Francisci, et omnium Sanctorum, auctoritate a Summis Pontificibus mihi concessa, plenariam Indulgentiam omnium peccatorum vestrorum vobis impertior. In nomine Patris, et Filii † et Spiritus Sancti. Amen.

Indien deze aflaat onmiddellijk na de absolutie in de biecht verleend wordt, begint de priester, met weglating van al het overige, terstond met de woorden : Dominus Noster Jesus Christus etc., en vervolgt die tot het einde, met verandering alleen van het meervoud in het enkelvoud.

Mochten de omstandigheden niet toelaten den geheelen vorm te gebruiken, dan kan de priester, met weglating van al het overige, zeggen :

Auctoritate a Summis Pontificibus mihi concessa plenariam omnium peccatorum tuorum Indulgentiam tibi impertior. In nomine Patris, et Filii † et Spiritus Sancti.

R. Amen.

ARTIKEL X.

Absolutie in het uur des doods.

Om den vollen aflaat aan de Tertiarissen in het uur des doods te verleenen, zal de P. Directeur of

ieder goedgekeurde biechtvader, door den Tertiaris ontboden, gebruik maken van het formulier, door Benedictus XIV en opnieuw door Leo XII voorgeschreven en in het Romeinsch Ritueel ingelascht, zocals volgt :

**De kamer, waarin de zieke ligt, binnentredende,
zegt hij:**

V. Pax huic domui.

R. Et omnibus habitantibus in ea.

Vervolgens besproeit hij den zieke, het vertrek en de omstanders met wijwater, onder het uitspreken van de Antifoon:

Asperges me Domine, hyssopo, et munda-
bor: lavabis me, et super nivem dealbabor;
*en het eerste vers van den Psalm Miserere met
Gloria Patri, etc. Sicut erat etc. Daarna her-
haalt hij de Antifoon Asperges me etc.*

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cœlum et terram.

Ant. Ne reminiscaris Domine, delicta famuli
tui, (*vel ancillae tuae*) neque vindictam sumas
de peccatis ejus.

Kyrie eleison.

Christe eleison, Kyrie eleison.

Pater noster, *in stilte.*

Et ne nos inducas in tentationem.

Sed libera nos a malo.

V. Salvum fac servum tuum (*vel* salvam
fac ancillam tuam)

R. Deus meus, sperantem in te.

V. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

ORATIO.

Clementissime Deus, Pater misericordiarum
et Deus totius consolationis, qui neminem vis
perire in te credentem atque sperantem, se-
cundum multitudinem miserationum tuarum
respice propitius famulum tuum N. (*vel* fa-
mulam tuam), quem (*vel* quam) tibi vera fi-
des et spes christiana commendant. Visita eum
(*vel* eam) in salutari tuo, et per Unigeniti tui
passionem et mortem, omnium ei delictorum
suorum remissionem et veniam clementer in-
dulge: ut ejus anima, in hora exitus sui, te
judicem propitiatum inveniatur, et in Sanguine
ejusdem Filii tua ab omni macula abluta, tran-
sire ad vitam mereatur perpetuam. Per eum-
dem Christum Dominum nostrum. Amen.

**Hierna bidt een der aanwezige Kerkelijken het Con-
fiteor, waarop de Priester zegt Misereatur etc.; en
vervolgens:**

Dominus noster Jesus Christus, Filius Dei
vivi, qui beato Petro Apostolo suo dedit po-

testatem ligandi atque solvendi: per suam piissimam misericordiam recipiat confessionem tuam, et restituat tibi solam primam, quam in Baptismate recepisti: et ego, facultate mihi ab Apostolica Sede tributa, indulgentiam plenariam, et remissionem omnium peccatorum tibi concedo. In nomine Patris, et Filii † et Spiritus Sancti.

Per sacrosancta humanae reparationis Mysteria, remittat tibi omnipotens Deus omnes praesentis et futurae vitae poenas, Paradisi portas aperiat, et ad gaudia sempiterna perducatur. Amen.

Benedicat te omnipotens Deus Pater, et Filius † et Spiritus Sanctus. Amen.

Maar indien de zieke zoo den dood nabij is, dat er voor de algemeene schuldbelijdenis en de gebeden geen tijd meer is, dan verleent de Priester den aflat, door te zeggen *Dominus Noster, etc.*

En ingeval de dood onmiddellijk dreigt te zijn, zal hij zeggen:

Indulgentiam plenariam et remissionem omnium peccatorum tibi concedo, in nomine Patris, et Filii † et Spiritus Sancti. Amen.

AANHANGSEL,

Zegening van het hoordje van den
H. Franciscus.

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cœlum et terram.

V. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Omnipotens et misericors Deus, oramus immensam clementiam tuam, ut hanc chordam (*vel* has chordas) benedicere † et sanctificare † digneris, ut quicumque sub invocatione S. Francisci ea cinctus fuerit (*vel* cincti fuerint), et misericordiam tuam imploraverit (*vel* imploraverint) veniam et indulgentiam tuæ sanctæ misericordiae consequatur (*vel* consequantur).

Deus qui ut servum redimeres, Filium tuum per manus impiorum ligari voluisti, benedic, † quaesumus, cingulum istum: et praesta; ut famulus tuus, qui (*vel* famula tua, quae) hoc pœnitentiae ligamine praecingitur, vinculorum ejusdem Domini Nostri Jesu Christi perpetuo memor existat, tisque semper obsequiis alligatum (*vel* alligatam) se esse cognoscat. Per Dominum Nostrum etc. R. Amen.

Hierna besproeid hij het koord met wijwater, en omgord den medebroeder, zeggende:

Accipe chordam B. P. N. Francisci, ut sint lumbi tui praecinctorum, in signum continentiae, et castitatis. In nomine Patris, et Filii † et Spiritus Sancti. R. Amen.

OREMUS.

Deus, qui B. Petro Apostolo tuo, significans qua morte clarificaturus esset Deum, praedixisti ipsum in senectute ab alio fore cingendum; famulum tuum (*vel* famulam tuam), quem (*vel* quam) cingulo nostrae Fraternalitatis praecingimus, tua quaesumus, caritate praecinge, tui nominis salutari metu constringe, et cor ejus alliga tuorum ligamine mandatorum, ut auxilio gratiae liberatus (*vel* liberata) a mundo vinctus (*vel* vincta) servitio, in devotione, quam assumit, usque in finem jugiter perseveret. Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. R. Amen.

Zijn er meer personen om het koord te ontvangen, dan gebruikt men het meervoud in plaats van het enkelvoud.

Daarna:

Ego auctoritate qua fungor, et mihi concessa est, recipio te (*vel* vos) et suscipio ad participationem omnium bonorum spiritualium, quae in toto Ordine Seraphici Patris nostri Francisci ex gratia Dei habentur. In nomine Patris et Filii † et Spiritus Sancti. Amen.

Benedictio Dei omnipotentis Patris, et Filii † et Spiritus Sancti descendat super te (*vel* vos) et maneat semper. R. Amen.

BLADWIJZER.

	BLADZ.
Aan den lezer.	3
Encycliek van Z. H. Leo XIII over den H. Franciscus van Assisië en de verspreiding der Derde Orde. . . .	4
Apostolische Constitutie over den Re- gel der wereldlijke Derde Orde van den H. Franciscus.	25
Regel van de Derde Orde. . . .	32
Lijst van de aflaten en de voor- rechten.	38
Ceremonieel der Derde Orde van den H. Franciscus, Gebeden voor de Congregaties of Conferenties, welke elke maand of op andere tijden gehou- den worden.	46
Volgorde bij de inkleeding. . . .	56
Volgorde bij de professie. . . .	75
Bijzondere Congregatie of Conferen- tie der raadsleden.	82
Verkiezingen	85
Plechtigheid der Visitatie. . . .	88
Voorschriften die men te onderhou- den heeft bij het oprichten eener nieu- we Congregatie	93

Kg 7904-X

BLADZ.

Wijze om de Tertiarissen den Pau- selijken zegen te geven.	100
Formulier van den zegen met vollen aflaat voor de wereldlijke Tertiarissen.	102
Absolutie in het uur des doods. .	105
Aanhangsel. — Zegening van het koordje van den H. Franciscus. . .	109

IMPRIMATUR.

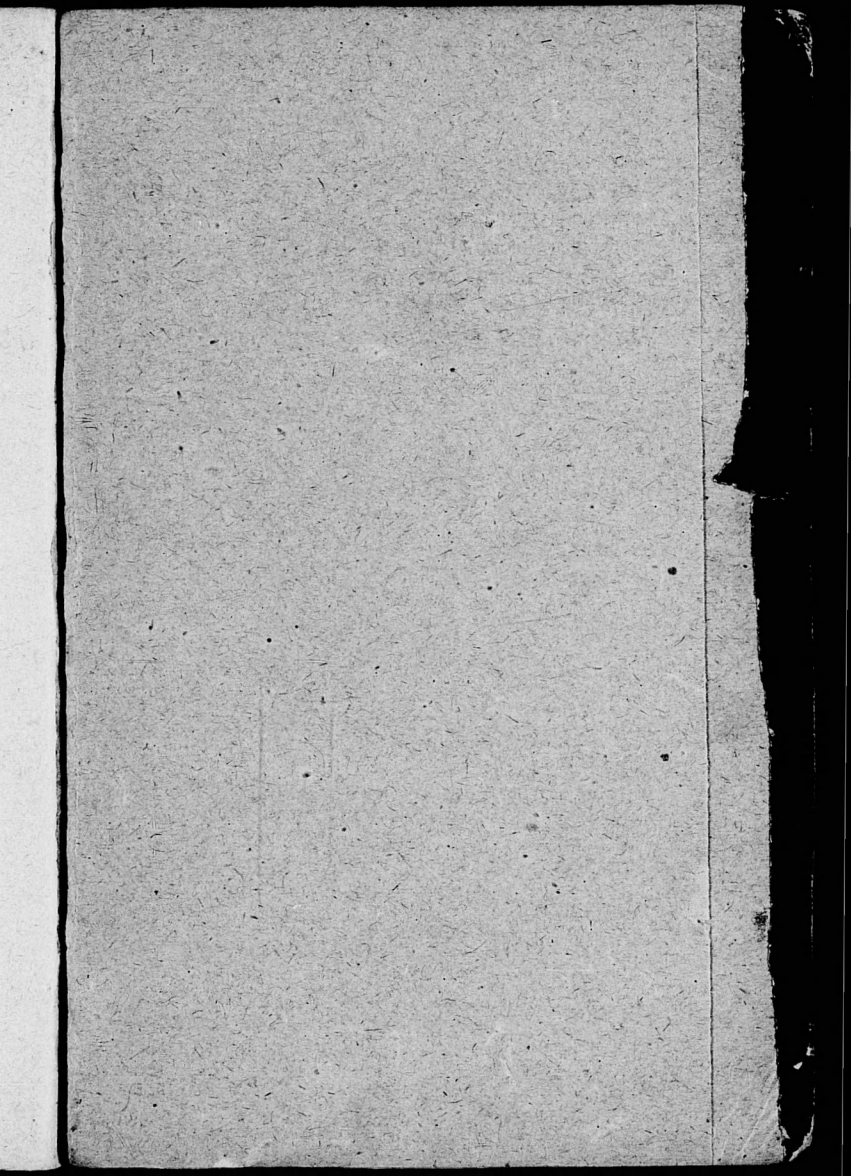

Werthae, 4 Oct. 1883.

Fr. J. TRIX, *Ord. Min.*

Min. Prov. Germ. Inf.

K979

s

a

k

